

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

http://www.vlada.si/

Predsednik Državnega zbora

EVA: 2016-1711-0045
Številka: 00717-10/2016/14
Datum: 5. 1. 2017

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	10 -01- 2017		
Šifra:	213 -04 /17 - 3 1		
Povezava:			
EPA:	1703 -VII	EU:	
Sign. zn.:			
Kratika:			

Vlada Republike Slovenije je na 116. redni seji dne 5. 1. 2017 določila besedilo:

– Predloga zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o tujcih – nujni postopek,

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem na podlagi 143. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13).

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

Republika Slovenija se lahko v primeru spremenjenih migracijskih razmer sooči s situacijo, ki predstavlja tveganje javnemu redu in notranji varnosti. Trenutno se, predvsem zaradi poteka migracijskih tokov čez naše ozemlje, soočamo z različnimi nadnacionalnimi viri ogrožanja. Kot izhaja iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije lahko pritisk migracijskih tokov na Republiko Slovenijo ogrozi varnost in zdravje prebivalcev, še posebej ob nenadnem in množičnem prihodu migrantov. Z namenom zagotavljanja javnega reda ter notranje varnosti tako predlog predvideva določene ukrepe, da se v primeru množičnega in nenadzorovanega prihoda migrantov zagotovi notranja varnost in javni red Republike Slovenije ter omogoči normalno delovanje osrednjih institucij države in zagotavljanje vitalnih storitev.

Predlog zakona omogoča hitro in učinkovito obravnavo tujcev, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop v Republiko Slovenijo ali se na ozemlju, kjer se bo predlagani ukrep izvajal, nezakonito. Predlog Vladi Republike Slovenije omogoča, da na predlog Ministrstva za notranje zadeve Državnemu zboru predlaga, da v primeru spremenjenih razmer na področju migracij za obdobje šestih mesecev z možnostjo podaljšanja za nadaljnjih šest mesecev odloči o uporabi ukrepa iz 10.b člena zakona, ki se nanaša na obravnavo tujcev, ki želijo na ozemlje vstopiti nezakonito na mejnih prehodih, in tujcev, ki v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov. Predlog tudi določa, da Ministrstvo za notranje zadeve v predlogu za sprejem omenjene odločitve pripravi oceno možnih posledic spremenjenih razmer na področju migracij, predvsem glede vpliva na javni red in notranjo varnost države.

Predlog zakona določa, da v primeru spremenjenih razmer na področju migracij na podlagi odločitve Državnega zbora policija tujca, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop, ali tujca, ki je nezakonito vstopil na ozemlje, privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil.

S predlogom zakona se tudi določa, da pravico do osnovne oskrbe tujcem, ki jim je v Republiki Sloveniji dovoljeno zadrževanje, zagotavlja vladni urad, pristojen za oskrbo migrantov. Ker po napovedih pristojnih služb pritok oziroma prehod migrantov v Republiko Slovenijo v naslednjih letih ne bo ponehal ter glede na dejstvo, da se je Republika Slovenija na podlagi sklepa Sveta EU 2015/1523 in sklepa Sveta EU 2015/1601 zavezala, da bo premestila 567 oseb iz Italije in Grčije ter preselila 20 oseb iz tretjih držav, Vlada Republike Slovenije pa je 4. avgusta 2016 odločila, da bo Slovenija na podlagi kvote iz Turčije sprejela dodatno 40 državljanov Sirije, ki se jim lahko prizna status begunca, pri čemer je končno število premeščenih oziroma preseljenih oseb lahko še višje, odvisno od trenutnih migracijskih razmer in končnega dogovora o številu premeščenih oseb, se je pokazala potreba po ustanovitvi posebne vladne službe, katere osrednja naloga bi bila prav nastanitev in oskrba različnih kategorij migrantov. Ker se ustanavlja urad, ki bo pristojen za oskrbo vseh migrantov, se z zakonom zaradi uskladitve posega tudi v Zakon o mednarodni zaščiti in Zakonom o začasni zaščiti razseljenih oseb.

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da pripravi uradna prečiščena besedila Zakona o tujcih, Zakona o mednarodni zaščiti in Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14) in 235. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- mag. Vesna Györköš Žnidar, ministrica za notranje zadeve,
- Boštjan Šefic, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve,
- Andrej Špenga, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve,
- Nina Gregori, generalna direktorica Direktorata za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, Ministrstvo za notranje zadeve,
- Marjan Fank, generalni direktor Policije, Ministrstvo za notranje zadeve,
- Melita Močnik, vodja Sektorja mejne policije, Generalna policijska uprava,
- Nataša Potočnik, direktorica Urada za migracije, Direktorat za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, Ministrstvo za notranje zadeve,
- mag. Srečko Jarc, direktor Uprave uniformirane policije, Generalna policijska uprava, Ministrstvo za notranje zadeve.

Mag. Lilijana Kozlovič
generalna sekretarka

PREDLOG
EVA 2016-1711-0007
NUJNI POSTOPEK

ZAKON
O SPREMEMBI IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TUJCIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o tujcih ureja vstop tujcev v Republiko Slovenijo, pridobivanje vizumov in dovoljenj za prebivanje, zapustitev države, prostovoljno vračanje in odstranjevanje tujcev, posebnosti glede postopka in organe, pristojne za izvajanje določb zakona. Posebni poglavji sta namenjeni vključevanju tujcev v Republiko Slovenijo in evidencam. V Zakon o tujcih je prenesenih petnajst direktiv EU, Sklep Sveta EU, na podlagi zakona pa se izvršuje tudi šest Uredb EU.

Slovenija se v primeru spremenjenih migracijskih razmer lahko sooči s situacijo, ki predstavlja tveganje javnemu redu in notranji varnosti. Zaradi nepredvidljive narave migracij so dejavniki tveganja, ki jih slednje prinašajo, težko predvidljivi in imajo lahko multiplikativni značaj in učinek, kar posledično vpliva na nastanek drugih varnostnih groženj. Trenutno se, predvsem zaradi poteka migracijskih tokov čez naše ozemlje, soočamo z različnimi nadnacionalnimi viri ogrožanja. Leta 2016 je policija v Republiko Slovenijo odkrila 1.148 ilegalnih prehodov. V to število niso všteti migranti, ki so v Slovenijo vstopili v okviru reguliranih migracijskih tokov množičnih migracij. Število se je glede na enako obdobje leta 2015 povečalo za 143,2 odstotkov. V letu 2015 so prevladovali državljani Albanije in Kosova. V letu 2016 se je nesorazmerno povečal delež državljanov najbolj rizičnih držav. To je predvsem očitno pri državljanih Afganistana, Alžirije, Maroka, Iraka in Pakistana. V istem časovnem obdobju smo od tujih varnostnih organov ponovno sprejeli 460 oseb. Iz sosednjih držav smo jih največ sprejeli iz Italije. Sosednjim varnostnim organom smo izročili 770 tujcev, največ na Hrvaško. Policija ugotavlja, da je za ilegalne prehode meje v zadnjem času značilno iskanje novih krajev ilegalnih prehodov, predvsem v primerih, ko ilegalni prehod poteka z neposrednim spremstvom čez državno mejo. Pogosta je predhodnica oziroma preverjanje možnosti prehoda in spremljanje dejavnosti policije. V drugi polovici leta 2016 je bila vse bolj prisotna problematika prevoza ilegalnih migrantov na zeleni meji z vozili. Lokacije ilegalnih prehodov so se spremenile, saj so ilegalni migranti (in njihovi spremljevalci) izbirali kraje, ki niso bili zaščiteni z začasnimi tehničnimi ovirami.

V letu 2016 je v Turčijo vstopilo več kot 300.000 migrantov. Ena izmed glavnih značilnosti situacije v Grčiji je da so se povečale priložnosti za delovanje organiziranih kriminalnih združb zaradi sporazuma EU-Turčija in s tem potrebe po organizaciji ilegalnih prehodov. Dnevno v Grčijo po morski poti pride med 300 in 700 migrantov, število se povečuje. Okoli 98 odstotkov prispelih migrantov zaprosi za mednarodno zaščito. Grčija je v letu 2016 do vključno novembra obravnavala 5.933 ilegalnih prehodov na kopenski meji s Turčijo.

Policija opaža, da je bolgarska meja s Turčijo zelo propustna, migranti pa imajo relativno enostavne možnosti neopaženega vstopa. Povečevanje števila ilegalnih migrantov, ki potujejo čez Bolgarijo, je po ocenah EUROPOL zaskrbljujoče. Ilegalni migranti se pred očmi tamkajšnjih

varnostnih organov zadržujejo v Sofiji, od koder vztrajno poskušajo ilegalno vstopiti v Srbijo.

V Makedoniji je še vedno prisotna problematika organiziranih nedovoljenih migracij, organizatorji so predvsem državljani Pakistana in Afganistana, ki sodelujejo tudi z domačim prebivalstvom. Prevozniki in spremljevalci pri ilegalnih prehodih so predvsem makedonski državljani albanske narodnosti.

V Srbiji tedensko odkrijejo povprečno po okoli 650 ilegalnih migrantov, od katerih jih okoli 450 pride iz Bolgarije, okoli 200 pa iz Makedonije. Okoli 150 tedensko jih odpotuje naprej v Madžarsko. Okoli 6.500 naj bi jih bilo trenutno nastanjenih v srbskih nastanitvenih kapacitetah, skupaj s tistimi migranti, ki se zadržujejo izven nastanitvenih kapacitet, naj bi jih bilo v državi okoli 8.000.

V Hrvaški naj bi se po uradnih podatkih trenutno nahajalo 615 migrantov, število se povečuje. Odkrite ilegalne migrante brez obravnave napotijo nazaj v Srbijo in niso upoštevani v uradnih statističnih podatkih. Kljub intenzivnejšim ukrepom hrvaških varnostnih organov je primerov uspešnih ilegalnih prehodov vse več.

Policija ugotavlja še, da s v Italiji v zadnjem času povečuje obseg nedovoljenih migracij v srednjem Sredozemlju. V preteklem letu so do 28.12.2016 obravnavali 180.375 ilegalnih migrantov. V Avstriji so do konca decembra 2016 obravnavali 149.665 ilegalnih migrantov. Nemčija je samo v zadnjih dveh tednih obravnavala skoraj 3.000 ilegalnih migrantov. Zaradi migracijskega pritiska, ki se kaže v nedovoljenih migracijah, zlorabah zakonitih vstopnih naslovov in prošnji za mednarodno zaščito, Nemčija močno zastruje svojo migracijsko politiko. Podobno velja tudi za ostale ciljne države (nedovoljenih) migracij. Glede na to, da Nemčija in Avstrija vse bolj zastrujeta politiko sprejema tujcev, ki so nezakonito vstopili, v morebitnem naslednjem migrantskem valu ni pričakovati, da bosta tujce ponovno organizirano sprejemali. Ravno tako izkušnje iz prvega in drugega vala množičnih migracij (september 2015 - marec 2016) kažejo na zelo oteženo izvajanje določenih sporazumov med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške, ki jih je povzročalo predvsem veliko število tujcev, dolgotrajnost predvidenih postopkov, pa tudi sama logistika vračanja, je nujno potrebno sprejeti določene začasne ukrepe.

Temeljni razlog za pripravo predloga spremembe in dopolnitev zakona je začasna in ozemeljsko omejena prilagoditev obravnave tujcev, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop na mejnih prehodih, in tujcev, ki v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov, v primeru spremenjenih razmer na področju migracij, in sicer z namenom zaščite javnega reda in notranje varnosti Republike Slovenije. Glede na vsebino predlagane novele, predlagatelj meni, da gre za predlog, s katerim se zagotavljajo nujni ukrepi za zagotavljanje varnosti države (zaščita javnega reda in notranje varnosti države), zato v skladu z 90. členom Ustave Republike Slovenije referendum o vsebini predlaganih sprememb in dopolnitev zakona ni dopustno razpisati. Predlog zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o tujcih je nujen ukrep, s katerim bo omogočeno takojšnje in učinkovito zagotavljanje varnosti na ozemlju Republike Slovenije, hkrati pa sorazmeren ukrep, saj ne učinkuje neposredno, ampak daje zakonsko podlago, ki Vladi Republike Slovenije omogoča, da na predlog Ministrstva za notranje zadeve Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, da v primeru spremenjenih razmer na področju migracij za obdobje šestih mesecev z možnostjo podaljšanja za nadaljnjih šest mesecev odloči o uporabi ukrepa iz 10.b člena zakona, ki se nanaša na obravnavo tujcev, ki želijo na ozemlje vstopiti nezakonito na mejnih prehodih, in tujcev, ki v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov.

Nujni ukrepi zaščite javnega reda in notranje varnosti države terjajo usmerjeno in nadzorovano delovanje na področju oskrbe migrantov, ki vstopijo na ozemlje Republike Slovenije, zato se s predlogom zakona hkrati predlaga tudi prenos nalog izvajanja osnovne oskrbe za osebe z dovolitvijo zadrževanja na vladni urad, pristojen za oskrbo migrantov. Na navedeni urad se prenašajo tudi nekatere naloge, povezane z zagotavljanjem pravic glede nastanitve in oskrbe prosilcev za mednarodno zaščito ter oseb s priznano mednarodno zaščito in oseb z začasno

zaščito, za katere je trenutno pristojno Ministrstvo za notranje zadeve, zato se z namenom uskladitve druge zakonodaje s tem zakonom posega tudi v Zakon o mednarodni zaščiti in Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb. Zakon v tem delu ne posega v pristojnosti glede ciljne populacije, ki jih imajo drugi resorji.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj zakona je prilagoditev obravnave tujcev, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop na mejnih prehodih, in tujcev, ki v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov, v primeru spremenjenih razmer na področju migracij z namenom zaščite javnega reda in notranje varnosti Republike Slovenije ter prenos nekaterih nalog oskrbe različnih kategorij migrantov na vladni urad, ki bo pristojen za oskrbo migrantov.

2.2 Načela

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila vodilo pri pripravi osnovnega zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

Uvodoma je treba poudariti, da samo sprejetje predlaganega zakona še ne bo imelo nobenih posledic, saj bodo te nastale šele potem, ko bo Državni zbor Republike Slovenije z dvotretjinsko večino vseh poslancev sprejel odločitev o uporabi ukrepa 10.b člena zakona, za kar pa bodo morali obstajati utemeljeni razlogi.

Predlagana je uvedba nujnega in začasnega ukrepa za zagotavljanje javnega reda in notranje varnosti, s katerim se tujcem, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop, onemogoči vstop na ozemlje Republike Slovenije, tujce, ki so nezakonito vstopili na ozemlje Republike Slovenije, pa policija privede do meje Republike Slovenije in jih napoti nazaj v državo, iz katere so nezakonito vstopili v Slovenijo.

Predlog zakona določa sorazmerno uporabo ustavno dopustnih izjem (»zakonski pridržek«), ki jih dopuščata 32. in 48. člen Ustave Republike Slovenije glede svobode gibanja in pravice do pribežališča (»omejiti z zakonom« ter »v mejah zakona«). Pri tem se upošteva tudi dejstvo, da so sosednje države Republike Slovenije države članice Evropske unije in torej veljajo za varne države glede uveljavljanja pravic do pribežališča. Po mnenju predlagatelja je predlagani ukrep sorazmeren z vidika 32. in 48. člena Ustave Republike Slovenije v povezavi z tretjim odstavkom 15. člena Ustave Republike Slovenije, saj se upošteva, da gre za nezakonite migracije, z vidika glede najvišjih vrednot (npr. življenja) pa so v predlogu zakona dodane omejitve možnega ukrepa ter določeni nadzorni mehanizmi, tako z vidika ukinitve izvajanja ukrepa kot z vidika obveznosti obveščanja o izvajanjem ukrepu. Prav tako je glede na konkretne okoliščine in upoštevanje načela sorazmernosti določeno, da lahko ukrep velja le za del ozemlja države (zlasti za obmejni pas). Gre za uporabo ti. polja proste zakonodajne presoje (»margin of appreciation«), ki ga Ustava po prej navedenih delih ustavnih določb, pa delno tudi mednarodno pravo dopuščata državi, kadar izjemne in začasne okoliščine to nujno zahtevajo.

Predlog Državnemu zboru Republike Slovenije omogoča, da na predlog Vlade Republike Slovenije z dvotretjinsko večino vseh poslancev sprejme odločitev o začasni uporabi ukrepa iz 10.b člena zakona zaradi spremenjenih razmer na področju migracij. Predlog določa, da Ministrstvo za notranje zadeve v predlogu za sprejem omenjene odločitve pripravi oceno možnih posledic spremenjenih razmer na področju migracij glede vpliva na javni red in notranjo

varnost države ter predlaga Vladi Republike Slovenije, da predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da za obdobje šestih mesecev z možnostjo podaljšanja vsakič za nadaljnjih šest mesecev odloči o uporabi ukrepa iz 10.b člena zakona zaradi spremenjenih razmer na področju migracij, ki se nanaša na obravnavo tujcev, ki želijo na ozemlje vstopiti nezakonito na mejnih prehodih, in tujcev, ki v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov, ter določi območje, na katerem se bo ta ukrep izvajal.

Predlog določa, da v primeru spremenjenih razmer na področju migracij na podlagi odločitve Državnega zbora Republike Slovenije policija tujcu, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop, ne dovoli vstopa v državo, tujca, ki je nezakonito vstopil na ozemlje, pa privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil.

Nadalje predlog zakona določa, da lahko na podlagi odločitve Državnega zbora Republike Slovenije policija tujca, ki je izrazil namen podati prošnjo za mednarodno zaščito, privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil, če je ta želel vstopiti v Republiko Slovenijo na mejnem prehodu in ne izpolnjuje pogojev za vstop ali je v Republiko Slovenijo želel vstopiti izven mejnega prehoda ali je vstopil na ozemlje izven mejnega prehoda iz druge države članice EU, ki je varna, po sprejetju odločitve Državnega zbora.

Predlog člena določa tudi, da se, kadar je neposredno ogroženo življenje tujca ali kadar obstaja resna nevarnost, da bo podvržen mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju v državi, v katero bi bil napoten, ali kadar bi zdravstvene okoliščine očitno onemogočale izvedbo ukrepa iz prvega odstavka tega člena ali kadar se oceni, da gre po videzu, obnašanju ali drugih okoliščinah za mladoletnika brez spremstva. Šteje se, da je posameznikovo življenje neposredno ogroženo, ko grozi zavarovani dobrini - življenju osebe konkretna nevarnost, ki je nevarnost, ki neposredno grozi, da se bo vsak čas lahko sprevrgla v poškodbo zavarovane dobrine (za razliko od abstraktne oziroma možne). Naša zakonodaja že pozna tovrstno formulacijo npr. v 27. členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije (policisti morajo tudi zunaj delovnega časa preprečevati nezakonita dejanja ter opravljati druge policijske naloge, če je zaradi nezakonitega dejanja ali splošne nevarnosti neposredno ogroženo življenje, zdravje, osebna varnost ali premoženje).

Predlog določa tudi, da o uporabi začasnega ukrepa, njegovem trajanju ter prenehanju njegove uporabe vlada obvesti Visokega komisarja Združenih narodov za begunce, komisarja Sveta Evrope za človekove pravice in Evropsko komisijo.

S predlogom zakona se hkrati predlaga tudi prenos nalog izvajanja osnovne oskrbe za osebe z dovolitvijo zadrževanja na vladni urad, pristojen za oskrbo migrantov. Na navedeni urad se prenašajo tudi nekatere naloge, povezane z zagotavljanjem pravic glede nastanitve in oskrbe prosilcev za mednarodno zaščito ter oseb s priznano mednarodno zaščito in oseb z začasno zaščito, za katere je trenutno pristojno Ministrstvo za notranje zadeve, zato se z namenom uskladitve druge zakonodaje s tem zakonom posega tudi v Zakon o mednarodni zaščiti in Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb. Predlog ustanovitve urada kot posebne vladne službe z osrednjo nalogo nastanitve in oskrbe različnih kategorij migrantov izhaja iz potrebe po usmerjenem in nadzorovanim delovanjem na področju oskrbe migrantov, ki vstopijo na ozemlje Republike Slovenije. Ustanovitev urada je potrebna tudi zaradi izvajanja nujnih ukrepov zaščite javnega reda in notranje varnosti države ter horizontalne narave nalog. Taka narava nalog zahteva interdisciplinaren pristop, ki ga je mogoče učinkoviteje zagotoviti v okviru urada kot vladne službe, kot pa v okviru posameznega ministrstva.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Po oceni Ministrstva za notranje zadeve je finančna posledica strošek vzpostavitve delovanja

vladnega urada, in sicer s tem v zvezi zagotovitev primernih prostorov, opreme ter zaposlenih. Stroškov v tem trenutku ni mogoče v celoti predvideti.

Zakon nima vpliva na druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu za obdobje, za katerega je bil slednji že sprejet, so bila predvidena v državnem proračunu za leto 2017.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je v skladu z 72. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Avstrija je maja 2016 sprejela zvezni zakon, s katerim so se spremenili Zakon o azilu, Zakon o policiji za tujce in Zakon o postopku pred Zveznim uradom za tujce in azil. Nov, 5. oddelek zakona z naslovom Posebne določbe za vzdrževanje javnega reda in miru ter varovanja notranje varnosti med izvajanjem mejne kontrole določa, da lahko zvezna vlada sporazumno z glavnim odborom Nacionalnega sveta z uredbo določi, da je vzdrževanje javnega reda in miru ter varovanje notranje varnosti ogroženo, zato je treba v času trajanja veljavnosti te uredbe in izvajanja mejne kontrole na notranjih mejah uporabiti določbe tega oddelka. Zvezna vlada mora ugotovitev, da je vzdrževanje javnega reda in miru ter varovanje notranje varnosti ogroženo, pisno utemeljiti pred glavnim odborom Nacionalnega sveta. Pri tem je treba zlasti obravnavati število tujcev, ki vložijo prošnjo za mednarodno zaščito, in tiste državne sisteme, katerih delovanje je prizadeto zaradi aktualnih migracijskih premikov. Uredba se lahko izda za čas veljavnosti do šest mesecev in se lahko podaljša največ trikrat za do šest mesecev. 38. člen spremenjenega zakona določa, da morajo tujci, ki nimajo pravice do vstopa in bivanja na državnem ozemlju, prošnje za mednarodno zaščito vložiti ob prestopu meje na notranji meji osebno pri organu službe za javno varnost. Tujci, ki so vstopili na državno ozemlje z izoginitvijo mejni kontroli in nimajo pravice do bivanja na državnem ozemlju, morajo prošnje za mednarodno zaščito vložiti osebno pred organom službe za javno varnost v registracijski službi. Če tujec, ki je vstopil na državno ozemlje z izoginitvijo mejni kontroli in nima pravice do bivanja na državnem ozemlju, pred organom službe za javno varnost izven registracijske službe ali pri organu znotraj države, ki ni registracijska služba, izrazi namero, da želi vložiti prošnjo za mednarodno zaščito, ga morajo organi službe za javno varnost privedi k registracijski službi, da se zagotovi postopek vračanja. Če je tujec priveden pred registracijsko službo Deželne policijske uprave, ta Deželna policijska uprava s privedbo postane pristojna. Po vložitvi prošnje za mednarodno zaščito je treba pred osebnim razgovorom skladno preveriti dopustnost preprečitve vstopa, zavrnitve vstopa ali vrnitve in po potrebi izvesti preprečitev vstopa, zavrnitev vstopa ali vrnitev. Tujec, ki je vložil prošnjo za mednarodno zaščito, ima pravico do dejanske zaščite pred odstranitvijo šele z vložitvijo prošnje. Za tujce, ki so vložili prošnjo za mednarodno zaščito in ki nimajo pravice do dejanske zaščite pred odstranitvijo, se uporablja Zakon o policiji za tujce. Preprečitev vstopa, zavrnitev vstopa ali vrnitev tujca, ki je vložil prošnjo za mednarodno zaščito in ki nima pravice do dejanske zaščite pred odstranitvijo, pa je nedopustna, če se vstop na državno ozemlje ali nadaljnje bivanje na državnem ozemlju tujca zahteva za ohranitev zasebnega in družinskega življenja v smislu 8. člena EKČP. Pri tem je treba zlasti upoštevati otrokovo korist. Če se izkaže, da preprečitev vstopa, zavrnitev vstopa ali vrnitev za tujca ni mogoča ali je iz razlogov 2., 3. in 8. člena EKČP nedopustna, se opravi postopek za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito.

Madžarska sprememba zakonodaje o tujcih, ki je bila uveljavljena julija letos, tujce odvrča od

tega, da bi pot nadaljevali iz Srbije na Madžarsko, ki že iščejo alternativne poti proti Hrvaški, kar pomeni, da bodo poskušali nadaljevati pot proti Sloveniji, če jim tega ne bo onemogočila hrvaška policija. S spremembo Zakona o državni meji iz leta 2007 ima madžarska policija pooblastilo, da tujca, ki ga zaloti ob državni meji in 8 kilometrskem pasu v notranjosti Madžarske, pospremi iz države na najbližji točki (vratih). Sprememba določa, da lahko policisti na območju Madžarske ob zunanji meji oziroma v 8 kilometrskem pasu od mejne črte, zadržijo tujca, ki se na tem območju zadržuje protizakonito, ter ga pospremijo iz države na najbližji točki - vratih, razen če obstaja utemeljen sum za storitev kaznivega dejanja.

Danska vlada je konec avgusta napovedala spremembe Zakona o tujcih, ki sledijo spremembam, ki jih je pred tem že uvedla Norveška. Sprememba naj bi v zakonodajo uvedla možnost zavrnitve prosilca za mednarodno zaščito na meji, v kolikor bi bila Danska soočena s povečanim pritiskom prosilcev, ki bi preobremenili njen azilni sistem. Doslej te možnosti ni bilo zaradi doslednega izvajanja pravil dublinskega sistema.

Norveška je v Zakonu o tujcih, in sicer v členu 32(2) določila pravno podlago za zavrnitev vstopa osebam, ki bodo prišle direktno iz nordijskih sosednjih držav in ne bodo imele veljavne schengenske vize. S tem bodo vzpostavili kontrolo prihodov iz sosednjih držav, še posebej iz Švedske. Policiji bo tako podeljena pristojnost zavrnitve prošelj za azil, ki ne bodo vsebinsko obravnavane na podlagi člena 32(2), ko bodo osebe prosile za azil po prečkanju meje z nordijsko sosednjo državo. Policija bo prav tako imela pristojnost, da bo odločala o zavrnitvi vstopa na meji. Namen tega je zagotoviti učinkovito upravljanje s primeri, kjer prosilci za azil pridejo iz nordijske sosednje države, pri čemer odločitev o zavrnitvi vstopa ne bo obravnavana kot posamezna pisna administrativna odločitev in ne bo možnosti pritožbe.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprejem zakona ne vpliva na postopke oziroma poslovanje javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprejem zakona ne vpliva na obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Sprejem zakona ne vpliva na okolje, ki vključuje prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Sprejem zakona ne vpliva na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Sprejem zakona ne vpliva na socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Sprejem zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu RS ter na spletnih straneh predlagatelja.

- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Izvajanje predpisa bo spremljalo ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Zaradi narave predpisa javnosti pri njegovi pripravi ni sodelovala.

8. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- mag. Vesna Györköös Žnidar, ministrica za notranje zadeve
- Boštjan Šefic, državni sekretar Ministrstvu za notranje zadeve
- Andrej Špenga, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve
- Nina Gregori, generalna direktorica Direktorata za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo na Ministrstvu za notranje zadeve
- Marjan Fank, generalni direktor policije
- Melita Močnik, vodja Sektorja mejne policije, Generalna policijska uprava
- Nataša Potočnik, direktorica Urada za migracije na Direktoratu za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo na Ministrstvu za notranje zadeve
- Mag. Srečko Jarc, direktor Uprave uniformirane policije, Generalna policijska uprava

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o tujcih (Uradni list RS, št. 45/14 - uradno prečiščeno besedilo, 90/14, 19/15 in 47/15 - ZZSDT) se za 10. členom dodata nova 10.a in 10.b člen, ki se glasita:

»10.a člen

(spremenjene razmere na področju migracij)

(1) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, redno spremlja razmere na področju migracij, predvsem na podlagi informacij državnih organov, drugih držav članic Evropske unije in tretjih držav, institucij Evropske unije ter ustreznih mednarodnih in medvladnih organizacij.

(2) Če ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, na podlagi informacij organov in institucij iz prejšnjega odstavka oceni, da bi v Republiki Sloveniji lahko ali da so že nastale razmere, ko bi bila ali sta zaradi spremenjenih razmer na področju migracij, resno ogrožena javni red ali notranja varnost Republike Slovenije, predlaga Vladi Republike Slovenije, da predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, naj odloči o uporabi ukrepa iz 10.b člena tega zakona, in sicer najdlje za čas šestih mesecev, in določi območje izvajanja tega ukrepa. Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev. Državni zbor Republike Slovenije lahko na predlog Vlade Republike Slovenije po istem postopku podaljša uporabo ukrepa iz 10.b člena tega zakona, vsakič za najdlje šest mesecev, če za to še vedno obstajajo razlogi. K predlogu za uporabo in podaljšanje uporabe ukrepa iz 10.b člena tega zakona pred obravnavo na Vladi Republike Slovenije z vidika ogroženosti javnega reda in notranje varnosti da mnenje Svet za nacionalno varnost.

(3) V predlogu iz prejšnjega odstavka ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, pripravi oceno možnih posledic spremenjenih razmer na področju migracij glede vpliva na javni red in notranjo varnost Republike Slovenije. Pri oceni upošteva razmere v državah, iz katerih tujci nameravajo vstopiti ali so vstopili v Republiko Slovenijo, in stanje na področju migracij v državah v regiji, število nezakonito prebivajočih tujcev in tujcev z odločbo o dovolitvi zadrževanja v Republiki Sloveniji, število prosilcev za mednarodno zaščito in število oseb s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji ter nastanitvene in integracijske zmožnosti Republike Slovenije za vse omenjene kategorije tujcev in možnost izvajanja zakona, ki ureja mednarodno zaščito, ter druge dejavnike, ki bi lahko vplivali na javni red in notranjo varnost.

(4) Takoj ko prenehajo razlogi iz drugega odstavka tega člena in ukrep iz 10.b člena tega zakona ni več potreben, ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, predlaga Vladi Republike Slovenije, da Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, naj odloči o prenehanju uporabe ukrepa iz 10.b člena tega zakona. Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev z večino glasov vseh poslancev.

(5) Odločitev iz prejšnjega odstavka lahko predlaga tudi najmanj deset poslancev Državnega zbora Republike Slovenije.

(6) O uporabi in prenehanju uporabe ukrepa iz 10.b člena tega zakona Vlada Republike Slovenije obvesti Visokega komisarja Združenih narodov za begunce, komisarja Sveta Evrope za človekove pravice in Evropsko komisijo.

10.b člen

(ukrep ob spremenjenih razmerah na področju migracij)

(1) Če Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev iz drugega odstavka prejšnjega člena, policija tujcu, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop, ne dovoli vstopa, tujca, ki je po uveljavitvi te odločitve nezakonito vstopil v Republiko Slovenijo in se na območju, na katerem se izvaja ukrep iz tega člena, nahaja nezakonito, pa privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil.

(2) Ne glede na določbe zakona, ki ureja mednarodno zaščito, policija ravna v skladu s prejšnjim odstavkom tudi, ko tujec po uveljavitvi odločitve Državnega zbora Republike Slovenije iz drugega odstavka prejšnjega člena izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito, in sicer takrat, ko tujec želi nezakonito vstopiti ali je že izven mejnega prehoda iz druge države članice Evropske unije, ki je varna, nezakonito vstopil na ozemlje Republike Slovenije in se nahaja na območju, na katerem se izvaja ukrep iz tega člena.

(3) Ta člen se ne uporablja, kadar je neposredno ogroženo življenje tujca ali kadar obstaja resna nevarnost, da bo podvržen mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju v državi, v katero bi bil napoten, ali kadar bi zdravstvene okoliščine očitno onemogočale izvedbo ukrepa iz prvega odstavka tega člena ali kadar se oceni, da gre po videzu, obnašanju ali drugih okoliščinah za mladoletnika brez spremstva.

2. člen

V drugem odstavku 75. člena se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Pravico do osnovne oskrbe zagotavlja urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo migrantov.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

3. člen

(Zakon o mednarodni zaščiti)

(1) V Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 22/16) se:

1. v 16. členu:

- v četrtem odstavku besedilo »Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za družino in socialne zadeve,« nadomesti z besedilom »Vlada Republike Slovenije« in
- v sedmem odstavku besedilo »Pristojni organ« nadomesti z besedilom »Urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad),«;

2. v 18. členu:

- v tretjem odstavku v drugem stavku besedilo »minister, v soglasju z ministrom, pristojnim za družino in socialne zadeve,« nadomesti z besedilom »Vlada Republike Slovenije« in

– v tretjem odstavku v tretjem stavku beseda »Minister« nadomesti z besedilom »Predstojnik urada Vlade Republike Slovenije, pristojnega za oskrbo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad),«;

3. prvi odstavek 80. člena spremeni tako, da se glasi: »(1) Za nastanitev oseb iz drugega in tretjega odstavka 78. člena tega zakona Vlada Republike Slovenije ustanovi azilni dom. Urad upravlja azilni dom ter organizira delovanje in bivanje v njem. Vlada Republike Slovenije lahko na podlagi javnega natečaja, ki ga izvede urad, za organizacijo delovanja in bivanja v azilnem domu pooblasti izbrano društvo, ustanovo, zavod ali drugo podobno nepridobitno pravno osebo, katere dejavnost obsega področje nastanitve prosilcev.«, v drugem odstavku pa beseda »ministrstvo« nadomesti z besedilom »Vlada Republike Slovenije«;

4. v petem in šestem stavku tretjega odstavka 18. člena, prvem, drugem in šestem odstavku 82. člena, petem odstavku 83. člena, petem odstavku 88. člena, 91. členu, naslovu ter drugem in tretjem odstavku 93. člena, naslovu ter prvem odstavku 94. člena, drugi in tretji alineji 95. člena, tretjem in četrtem odstavku 96. člena, šestem odstavku 97. člena, tretjem, četrtem in petem odstavku 101. člena, drugem, tretjem in četrtem odstavku 103. člena, drugem odstavku in drugem stavku tretjega odstavka 104. člena ter prvem in tretjem odstavku 106. člena beseda »ministrstvo« v vseh sklonih nadomesti z besedo »urad« v ustreznem sklonu;

5. v sedmem in osmem odstavku 16. člena, četrtem in petem odstavku 82. člena, prvem, drugem, tretjem, šestem, sedmem in osmem odstavku 83. člena, četrti, osmi, trinajsti in štirinajsti alineji 89. člena, povsod v tretjem odstavku 93. člena, v prvem, drugem, tretjem, četrtem in petem odstavku 96. člena, drugem odstavku 103. člena in prvem odstavku 104. člena besedilo »pristojni organ« v vseh sklonih nadomesti z besedo »urad« v ustreznem sklonu;

6. v četrtem odstavku 82. člena in prvem odstavku 94. člena beseda »minister« nadomesti z besedilom »Vlada Republike Slovenije«;

7. v tretjem stavku tretjega odstavka 18. člena in četrtem odstavku 83. člena beseda »minister« nadomesti z besedilom »predstojnik urada«;

8. drugi odstavek 85. člena spremeni tako, da se glasi: »(2) O neizplačilu žepnine iz prejšnjega odstavka in četrtega odstavka 82. člena tega zakona odloči pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži izvršitve.«;

9. prvi odstavek 93. člena spremeni tako, da se glasi: »(1) Urad do zapolnitve razpoložljivih kapacitet osebi s priznano mednarodno zaščito omogoči nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, ki jih določi Vlada Republike Slovenije, vendar najdlje za eno leto od dneva pridobitve statusa.«;

10. šesti odstavek 96. člena spremeni tako, da se glasi: »(6) Zoper izrečen ukrep iz prvega odstavka tega člena je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. Ugovor se vloži pri pooblaščen uradni osebi urada. O ugovoru odloči predstojnik urada.«;

11. v 114. členu doda nov šesti odstavek, ki se glasi: »(6) Za namen opravljanja nalog v skladu s tem zakonom ministrstvo omogoči uradu dostop in obdelavo podatkov iz evidenc iz tega člena.«.

4. člen

(Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb)

V Zakonu o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 65/05) se:

1. v tretjem odstavku 15. člena besedilo »Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo)« nadomesti z besedilom »Urad vlade, pristojen za oskrbo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad)«;

2. v prvem odstavku 17. člena, tretjem odstavku 26. člena, tretjem odstavku 27. člena, četrtem odstavku 29. člena pred besedilom »v okviru« in v petem odstavku 29. člena za besedo »zagotovi«, šestem odstavku 33. člena, prvem in četrtem odstavku 34. člena, prvem in drugem odstavku 35. člena, 38. in 39. členu, tretji alineji 40. člena, 44. členu, prvem, drugem in tretjem odstavku 45. člena, prvem in drugem odstavku 46. člena, drugem odstavku 48. člena, tretjem odstavku 49. člena, prvem in drugem odstavku 50. člena, v naslovu in besedilu 56. člena beseda »ministrstvo« v vseh sklonih nadomesti z besedo »urad« v ustreznem sklonu;

3. tretji odstavek 17. člena spremeni tako, da se glasi: »(3) Centre iz prejšnjih odstavkov ustanovi vlada, z njimi pa upravlja urad. Nastanitvene centre lahko s soglasjem vlade ustanovijo tudi humanitarne organizacije.«;

4. v drugem odstavku 20. člena na koncu pred piko doda vejica in besedilo »pristojno za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo)«;

5. v drugem odstavku 27. člena beseda »minister« nadomesti z besedilom »predstojnik urada«;

6. v drugem odstavku 33. člena se beseda »minister« nadomesti z besedo »vlada«.

5. člen

(ustanovitev in opravljanje nalog urada)

(1) Vlada Republike Slovenije ustanovi urad iz spremenjenega drugega odstavka 75. člena zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona. Urad začne opravljati naloge v skladu s tem zakonom v treh mesecih od njegove ustanovitve, do takrat naloge urada opravlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(2) Urad prevzame v upravljanje obstoječi azilni dom, njegove izpostave ter integracijske hiše in nastanitvene centre z dnem začetka opravljanja nalog.

6. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu

10.a člen

Zakonodaja na ravni Evropske unije, ki ureja mejni nadzor na mejah schengenskega območja in področje mednarodne zaščite v EU, ni prilagojena množičnemu prehodu tujcev čez zunanje meje in prihodu na ozemlje držav članic EU, pri čemer je odsotna tudi skupna opredelitev pojma množičnih migracij.

Glede na navedeno se države članice na morebitni naslednji migracijski val pripravljajo tudi s pospešenim spreminjanjem tujske in migracijske zakonodaje, predvsem v delu, ki se nanaša na obseg pooblastil varnostnih in drugih državnih organov, ki so povezani z upravljanjem migracijskih tokov, uvajanjem spremenjenih načinov nadzora meja (tudi izgradnjo tehničnih ovir), uvajanjem kvot in podobno, saj nepredvidljiva narava migracij zahteva neprestano pozornost in zmožnost prilagajanja.

Republika Slovenija je vedno podpirala, iskala in spoštovala rešitve, predstavljene na ravni EU s strani različnih deležnikov (Evropske komisije, predsedstva Svetu EU ali drugih držav članic). Tako Slovenija podpira čim prejšnjo vzpostavitev Evropske mejne in obalne straže in je konstruktivno nastopala v pogajanjih glede predloga pravnega akta za njeno ustanovitev. Gre za pomemben korak naprej v nadzoru zunanjih meja EU, predvsem pa Slovenija pozdravlja koncept deljenega upravljanja meje, ki omogoča Evropski komisiji sanacijo pomanjkljivosti na delu zunanje meje tudi v primeru nasprotovanja zadevne države EU. Za Republiko Slovenijo je posebej pomembno, da bodo aktivnosti Evropske straže usmerjene na zunanje meje EU in ne schengenskega prostora, da se čim prej začne priprava ocen ranljivosti, ki se ne sme podvajati z mehanizmom schengenskih evalvacij, da se čim prej začne okrepljeno vračanje nezakonitih priseljencev v države izvora in sklenejo ustrezni operativni sporazumi o pomoči Evropske straže s ključnimi tretjimi državami, predvsem z državami Zahodnega Balkana.

Slovenija se je v svojih stališčih ter ob iskanju primerne rešitve za ustrezno naslovitev migrantske krize vedno zavzemala za uporabo oziroma aktivacijo že obstoječega mehanizma na ravni EU za primere množičnih prihodov oseb, ki potrebujejo zaščito in sicer Direktivo Sveta Evropske unije 2001/55/ES z dne 20. 7. 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj med državami članicami pri sprejemanju takšnih oseb in ustreznih posledic (UL L št. 212 z dne 7. 8. 2001, str. 12), ki pa v preteklih letih kljub močnemu migracijskemu pritisku ni bil uporabljen. Na to je Slovenija opozarjala ves čas, a se Evropska komisija, ki ima vlogo predlagatelja sprožitve, za takšno možnost (brez utemeljitve) ni odločila.

Prav tako se Slovenija zaveda pomena solidarnosti v EU in tako razume tudi projekt EU relokacije, kot je bil vzpostavljen z dvema izvedbenima sklepoma Sveta septembra 2015. Vlada Republike Slovenije je 10. marca 2016 sprejela načrt izvedbe premestitve in bo premestila 567 oseb iz Italije in Grčije do konca avgusta 2017. Vlada Republike Slovenije se je na dopisni seji 4. avgusta 2016 odločila, da bo Republika Slovenija na podlagi kvote, poleg 20 državljanov Sirije, iz Turčije preselila še dodatnih 40 državljanov Sirije, ki se jim lahko prizna status begunca. Je pa Republika Slovenija ob sprejemu navedenih sklepov, pa tudi ob začetku konkretnega izvajanja projekta v Sloveniji opozorila, da projekt ne sme ogroziti nemotenega delovanja sistema mednarodne zaščite v državah članicah v primeru povečanega števila

spontanih prihodov in da mora upoštevati absorpcijske sposobnosti države članice, torej tudi Slovenije.

Zaradi odsotnosti učinkovitih skupnih rešitev za obvladovanje realnih migracijskih tveganj, tako v povezavi z nezakonitimi migracijami kot tudi na področju mednarodne zaščite, je vedno več enostranskih ukrepov posameznih držav

Izkušnje iz prvega in drugega vala množičnih migracij (september 2015 - marec 2016) kažejo na zelo oteženo izvajanje Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o izročitvi in prevzemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito, in Protokola med Ministrstvom za notranje zadeve Republike Slovenije in Ministrstvom za notranje zadeve Republike Hrvaške o izvajanju sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o izročitvi in prevzemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito. Težave je povzročalo predvsem veliko število tujcev, dolgotrajnost predvidenih postopkov, pa tudi sama logistika vračanja, saj je vračanje predvideno zgolj na mejnih prehodih po predhodni najavi države, ki vrača, ter potrditvi države, ki sprejema. Zelo podobno so določeni tudi postopki vračanja oziroma ponovnega sprejema z drugimi sosednjimi državami.

Izvajanje ukrepov pri vračanju/zavračanju tujcev bi lahko trčilo ob mednarodno-pravne obveznosti države. Kar se tiče mejnih prehodov, to ne more biti sporno, saj Zakonik o schengenskih mejah daje državam pravico, da lahko zavrne vstop državljanu tretje države iz razloga javnega reda in notranje varnosti. Postopanje v primeru nezakonitega prehoda (npr. prehajanje izven mejnih prehodov) pa je urejeno z bilateralnimi sporazumi o izročitvi in prevzemu oseb, katerih vstop ali prebivanje je nezakonito (t.i. sporazumi o vračanju). Ti sporazumi vsebujejo določbe, da lahko vsaka država pogodbenica začasno preneha izvajati sporazum zaradi pomembnih razlogov, kot so zaščita nacionalne varnosti, javnega reda ali zdravja ali pa določbe, ki omogočajo odpoved sporazuma. O tem je potrebno drugo pogodbenico nemudoma pisno obvestiti po diplomatski poti. Izjema od tega je samo obveznost sprejema lastnih državljanov, kjer pa tak suspenz ni mogoč.

Glede na to, da Nemčija in Avstrija vse bolj zastrujeta politiko sprejema tujcev, ki so nezakonito vstopili, v morebitnem naslednjem migrantskem valu ni pričakovati, da bosta tujce ponovno organizirano sprejemali. Nemčija je že ob koncu drugega migrantskega vala uvedla določene omejevalne ukrepe. Po nedavnih terorističnih napadih v Nemčiji, katerih storilci so bili tudi tujci oziroma prosilci za mednarodno zaščito, je pričakovati, da bo Nemčija omejevalne ukrepe še bolj zaostрила. Avstrija je prav tako sprejela posebno zakonodajo, ki bo po sprejetju izvedbenega akta omogočala hitrejše vračanje tujcev (tudi v Slovenijo), ne glede na izražen namen zaprositi za mednarodno zaščito.

V Avstriji je še vedno ponovno uveden nadzor meje na notranji meji s Slovenijo. Republika Slovenija se v svojem stališču do predloga o podaljšanju nadzora nad notranjimi mejami ni strinjala z argumenti Evropske komisije, s katerimi je utemeljila podaljšanje nadzora na notranjih mejah, za Slovenijo predvsem pomembni slovensko-avstrijski meji, saj ravnanje Republike Slovenije, varnostno stanje na našem ozemlju oziroma ravnanje slovenskih varnostnih organov na slovenski meji ne predstavljajo nikakršne grožnje javnemu redu in notranji varnosti drugih držav članic. Zaradi zagotavljanja javnega reda ter notranje varnosti se od 16. septembra 2015 izvaja ukrep začasne ponovne uvedbe mejne kontrole na avstrijskih notranjih mejah. Doslej je bil ukrep izvajanja mejne kontrole podaljšan že osemkrat, nazadnje 11. novembra 2016. Tudi ravnanje Grčije oziroma njeno (ne)izpolnjevanje danih zavez ne more predstavljati objektivnega argumenta za ponovni začasni nadzor na meji med Slovenijo in Avstrijo, ki si medsebojno sploh ne predstavljata vzajemne oziroma enostransko naravnane grožnje javnemu redu in notranji varnosti. Glede na izvor, potemtakem grožnja javnemu redu in varnosti zaradi sekundarnih migracij iz Grčije preti tudi Sloveniji, vendar pa 29. člen Zakonika o Schengenskih mejah ne zajema situacije, ko val migrantov vstopi v Schengensko območje, iz njega izstopi oziroma sploh izstopi iz EU, potem pa spet vstopi v EU in nato zopet v

Schengensko območje. S tem je Slovenija v izrazito slabšem položaju, saj je zoper njo uporabljen ukrep nadzora na notranjih mejah, hkrati pa ni dana nobena dodatna možnost za zoperstavljenje taistim razmeram. Tudi to je eden izmed razlogov, zaradi katerih mora Republika Slovenija v nacionalni zakonodaji predvideti ukrepe, ki bi v spremenjenih razmerah na področju migracij omogočili učinkovito upravljanje množičnega nedovoljenega priseljevanja in hkrati upoštevali tudi predvidene ukrepe sosednjih držav članic EU.

Tudi madžarska sprememba zakonodaje o tujcih, ki je bila uveljavljena julija letos, tujce odvrča od tega, da bi pot nadaljevali iz Srbije na Madžarsko, ti pa že iščejo alternativne poti proti Hrvaški, kar pomeni, da bodo poskušali nadaljevali pot proti Sloveniji, če jim tega ne bo onemogočila hrvaška policija. S spremembo Zakona o državni meji iz leta 2007 ima madžarska policija pooblastilo, da tujca, ki ga zaloti ob državni meji in osem kilometrskem pasu v notranjosti Madžarske, pospremi iz države na najbližji točki (vratih). Sprememba določa, da lahko policisti na območju Madžarske ob zunanji meji oziroma v osem kilometrskem pasu od mejne črte, zadržijo tujca, ki se na tem območju zadržuje protizakonito, ter ga pospremijo iz države na najbližji točki - vratih, razen če obstaja utemeljen sum za storitev kaznivega dejanja.

Danska vlada je konec avgusta napovedala spremembe Zakona o tujcih, ki sledijo spremembam, ki jih je pred tem že uvedla Norveška. Sprememba naj bi v zakonodajo uvedla možnost za zavrnitev prosilca za mednarodno zaščito na meji, v kolikor bi bila Danska soočena s povečanim pritiskom prosilcev, ki bi preobremenili njen azilni sistem, na svojih mejah. Doslej te možnosti ni bilo zaradi doslednega izvajanja pravil dublinskega sistema.

Norveška je v Zakonu o tujcih, in sicer v členu 32(2) določila pravno podlago za zavrnitev vstopa osebam, ki bodo prišle direktno iz nordijskih sosednjih držav in ne bodo imele veljavne schengenske vize. S tem bodo vzpostavili kontrolo prihodov iz sosednjih držav, še posebej iz Švedske. Policiji bo tako podeljena pristojnost zavrnitve prošelj za azil, ki ne bodo vsebinsko obravnavane na podlagi 32(2), ko bodo osebe prosile za azil po prečkanju meje z nordijsko sosednjo državo. Policija bo prav tako imela pristojnost, da bo odločala o zavrnitvi vstopa na meji. Namen tega je zagotoviti učinkovito upravljanje s primeri, kjer prosilci za azil pridejo iz nordijske sosednje države, pri čemer odločitve o zavrnitvi vstopa ne bo obravnavana kot posamezna pisna administrativna odločitev in ne bo možnosti pritožbe.

Slovenija se v primeru spremenjenih migracijskih razmer lahko sooči s situacijo, ki predstavlja tveganje javnemu redu in notranji varnosti. Zaradi nepredvidljive narave migracij so dejavniki tveganja, ki jih slednje prinašajo, težko predvidljivi in imajo lahko multiplikativni značaj in učinek, kar posledično vpliva na nastanek drugih varnostnih groženj. Trenutno se, predvsem zaradi poteka migracijskih tokov čez naše ozemlje, soočamo z različnimi nadvarnostnimi viri ogrožanja. Kot izhaja iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije lahko pritisk migracijskih tokov na Republiko Slovenijo ogrozi varnost in zdravje prebivalcev naše države, še posebej ob nenadnem in množičnem prihodu migrantov, za katere država ne bi bila sposobna poskrbeti. To bi lahko pripeljalo do tega, da bi se migranti lahko nenadzorovano gibali po državi, kar bi lahko vodilo v situacijo, ki je zaradi omejenih kapacitet varnostnih organov ne bi bilo mogoče obvladovati. V takih razmerah tudi ne bi bilo mogoče zagotavljati splošne varnosti države. Ker država ne bi zmogla zagotavljati vseh pravic in jamstev migrantom in zagotavljati njihove ustrezne oskrbe, bi se posledično povečevalo tudi nezadovoljstvo med migranti, kar bi povzročilo kršenje javnega reda ter ogrožanje notranje varnosti na eni strani, na drugi strani pa tudi splošno nezadovoljstvo državljanov zaradi stanja v državi.

Takšen nenaden in množičen prihod migrantov, katerim bi bilo zaradi sprejetih ukrepov na strani sosednjih držav onemogočeno potovanje naprej v ciljne države, bi posledično lahko povzročil množično vlaganje prošelj za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji. Trenutno veljavni Zakon o mednarodni zaščiti, katerega določbe so v celoti usklajene z evropskim pravnim redom, ki določa tako minimalne standarde sprejema prosilcev za mednarodno zaščito,

kot temeljna postopkovna jamstva, ki jih je potrebno upoštevati v postopku mednarodne zaščite, določa, da je vsak prosilec za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji upravičen do nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi, kjer mu je zagotovljena materialna oskrba, ki poleg nastanitve vključuje prehrano, obleko in obutev ter higienske potrebščine. Pred nastanitvijo v azilni dom ali njegovo izpostavo, je potreben sanitarno-dezinfekcijski in preventivni zdravstveni pregled, v okviru katerega se med drugim ugotovijo tudi morebitne posebne potrebe prosilca glede sprejema oziroma postopka, skladno z ugotovljenimi posebnimi potrebami pa je potrebno prosilcu prilagoditi sprejemne pogoje, zdravstveno ter psihološko svetovanje in nego oziroma prilagoditi postopek obravnavanja prošnje. Za namen izvajanja dublinske uredbe se prosilca pred sprejemom prošnje daktiloskopira in fotografira. Nadalje zakon določa pravico prosilcev do mesečne žepnine, zdravstvenega varstva, ki obsega nujno zdravljenje, v primeru, da gre za ranljivo kategorijo prosilcev pa tudi dodaten obseg zdravstvenega varstva, pri čemer so ženske glede kontracepcijskih sredstev, prekinitve nosečnosti ter zdravstvene oskrbe v času nosečnosti in ob porodu ter mladoletni prosilci izenačeni s slovenskimi državljani. Po devetih mesecih je prosilec, v kolikor v tem času ni sprejeta odločitev o njihovi prošnji, zagotovljen prost dostop na trg dela, brez predhodne kontrole trga dela. Dostop do izobraževanja se prosilec tako na področju osnovnošolskega, kot srednješolskega, višješolskega in visokošolskega izobraževanja zagotovi pod enakimi pogoji kot slovenskim državljanom.

V okviru postopka mednarodne zaščite zakon predvideva obvezno informiranje pred sprejemom prošnje in sicer v jeziku, ki ga prosilec za mednarodno zaščito razume, zagotovitev tolmača za spremljanje postopka (sprejem prošnje, osebni razgovor) ter seznanitev z vsebino pisne odločitve v jeziku, ki ga prosilec razume. Za podporo in pravno pomoč v postopkih pred sodišči se prosilec za mednarodno zaščito zagotovi pomoč svetovalca za begunce. Glede postopka mednarodne zaščite je potrebno poudariti, da gre za izredno zapletene in dolgotrajne upravne postopke, v katerih se zaradi v večini primerov odsotnosti kakršnihkoli listinskih dokazov in dokumentov, preverja izključno izjave prosilca. Prvo dejanje postopka je sprejem prošnje, ki poteka po zakonsko predpisanem postopku, in sicer ob prisotnosti prevajalca, predstavnika nevladne organizacije (v veliki večini primerov) ter v primeru mladoletnega prosilca tudi njegovega zakonitega zastopnika. Sprejem prošnje mora voditi ustrezno usposobljena uradna oseba. Pred sprejemom odločitve o posamezni prošnji, zakon predvideva obvezno izvedbo osebnega razgovora, ki poteka ob prisotnosti zgoraj navedenih oseb, ter ga običajno vodi oseba, ki v posameznem postopku odloča in mora biti za vodenje razgovora ustrezno usposobljena. Uradna oseba, ki vodi postopek, mora poleg izjave prosilca, v postopku pridobiti in preveriti tudi splošne in specifične informacije o državi izvora prosilca, pridobitev in preučitev katerih zahteva kar nekaj časa.

Zakon o mednarodni zaščiti sicer poleg rednih predvideva tudi pospešene postopke, v katerih pristojni organ v zakonsko določenih primerih lahko prošnjo zavrne kot očitno neutemeljeno in postopke dopustnosti. Vsa zgoraj navedena jamstva (tako glede sprejema, kot tudi postopka) je prosilec potrebno zagotoviti tudi v primeru omenjenih postopkov. Pospešeni postopki, glede na izoblikovano sodno prakso, niso bistveno krajši od rednih postopkov. Tako v primeru rednih, kot pospešenih postopkov, gre namreč za izrazito individualizirane postopke, ki upoštevajoč vsa postopkovna jamstva, ne omogočajo zelo hitre obravnave. Postopki dopustnosti pa glede na razloge, ki jih zakon predvideva v okviru teh postopkov, in sicer se prošnja šteje za nedopustno, če je prosilcu mednarodno zaščito že priznala druga država članica; se država iz katere prihaja šteje za državo prvega azila ali varno tretjo državo oziroma se skladno z dublinsko uredbo ugotovi, da je za obravnavo prošnje odgovorna druga država članica, v situacijah, ki bi potencialno pripeljale do uporabe predlaganega ukrepa, ne bodo uporabljivi. Enako velja za mejne postopke, ki jih tudi predvideva Zakon o mednarodni zaščiti. V okviru slednjih se o prošnji lahko odloči na meji, vendar zgolj v primeru, da so v konkretnem primeru podani razlogi za pospešen postopek oziroma gre za tki. dublinski postopek ali postopek v primeru varne tretje, evropske varne tretje ali države prvega azila. V kolikor se v okviru mejnega postopka odločitev

ne sprejme v 14 dneh, se prošnja rešuje v rednem postopku, prosilec pa nastani v azilnem domu ali izpostavi. Glede na vse zgoraj navedeno, upoštevajoč postopkovna jamstva in sprejemne pogoje, ki jih je seveda potrebno v enaki meri zagotoviti tudi v okviru mejnih postopkov in predvsem glede na zakonsko omejen nabor razlogov, v okviru katerih je sploh mogoče odločati na meji, še posebej pa upoštevajoč časovno omejitev glede sprejetja odločitve v tem postopku, je izvedba mejnih postopkov v situaciji, ki jo naslavlja zakonski predlog, nerealna.

Glede na vse navedeno, izhajajoč predvsem iz minimalnih sprejemnih in postopkovnih standardov, ki so se na področju mednarodne zaščite izoblikovali tako na evropski, kot posledično nacionalni ravni in jih kot take predvidevata tako evropski kot nacionalni pravni okvir, je predlagatelj zakona v oceni spremenjenih razmer na področju migracij, ki narekujejo uporabo predlaganega ukrepa, predvidel tudi oceno možnosti izvajanja zakona, ki ureja mednarodno zaščito.

Na izvajanje določb Zakona o mednarodni zaščiti, bi v primeru močno spremenjenih razmer na področju migracij, v veliki meri vplivalo: nezadostno število ustreznih prevajalcev (slednje predstavlja težavo že v obvladljivih situacijah), svetovalcev za begunce, osebja za zagotavljanje ustreznega informiranja, nezmožnost pospešitve postopkov v okviru postopkov dopustnosti, očitno neutemeljenih prošenj in uporabe mejnih postopkov, nezadostna tehnična oprema za izvajanje dublinske uredbe, neustrezna infrastruktura in neustrezno usposobljen kader v nastanitvenih centrih ter nezadostno število zdravstvenega osebja za izvedbo sanitarno-dezinfekcijskih in preventivno-zdravstvenih pregledov z namenom preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni in zagotavljanja varnosti zaposlenih, nezmožnost zagotavljanja zdravstvenih storitev proslcem v okviru redne zdravstvene mreže zaradi preobremenjenosti zdravstvenih domov v neposredni bližini nastanitvenih centrov, nezmožnost vključevanja v osnovnošolsko in drugo izobraževanje zaradi prevelikega pritiska na osnovne šole v bližini centrov in ne nazadnje nezmožnost zagotoviti primerne lokacije nastanitvenih kapacitet, upoštevajoč velik odpor lokalnih skupnosti (kar se je v preteklem letu že večkrat jasno pokazalo).

Nezmožnost izvajanja določb Zakona o mednarodni zaščiti, in sicer predvsem nezmožnost zagotavljanja osnovnega minimalnega življenjskega standarda ter dolgotrajnost postopka, ki lahko rezultirata v velikih frustracijah in nezadovoljstvu proslcev, ki v kombinaciji z nezmožnostjo nadaljevanja poti do ciljne destinacije in nezmožnostjo integracije v lokalno okolje zaradi odpora lokalnega prebivalstva, ob odsotnosti ukrepa, ki bi začasno omejil dostop na ozemlje Republike Slovenije vsem tujcem, vodi v eskalacijo konfliktov tako med kategorijo proslcev za mednarodno zaščito kot med njimi in lokalnim prebivalstvom, in sicer do te mere, da bi bil lahko resno ogrožen javni red in notranja varnost države.

Iz predlagane dikcije člena 10.a je jasno, da se uveljavitev ukrepa predvideva šele potem, ko bodo v okviru določb zakona, ki ureja mednarodno zaščito, izčrpane vse možnosti in bo na podlagi ocene situacije jasno oziroma z veliko verjetnostjo mogoče sklepati, da so razmere tako resne, da določb omenjenega zakona v praksi ne bo več mogoče izvajati. V primeru, da bi bile osebe, ki bi na meji zaprosile za mednarodno zaščito povsem izvzete iz predlaganega ukrepa, bi s predlogom ne sprejeli ustrezne ukrepe za preprečitev situacije, ki bi potencialno ogrozila javni red in notranjo varnost, temveč odprli polje dodatnih zlorab instituta mednarodne zaščite, saj bi bila prošnja za mednarodno zaščito kot edina možnost vstopa na ozemlje, uporabljena ne glede na to, ali nekdo zaščito dejansko potrebuje ali ne.

Vse navedeno bi čez določen čas lahko pripeljalo tudi do situacije, ko država ne bi mogla več zagotavljati tudi njenih funkcij (npr. zdravstvo, sociala, izobraževanje).

V primeru množičnega in nenadzorovanega prihoda je zato treba začasno sprejeti ustrezne ukrepe, da se zagotovita javni red in notranja varnost, ki se zagotavlja zlasti z varovanjem in zaščito ustavne ureditve in institucij demokratičnega političnega sistema, z zagotavljanjem nepretrganega delovanja sistema oblasti ter s spoštovanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ustava Republike Slovenije v tretjem odstavku 32. člena določa, da se tujcem na podlagi zakona lahko omeji vstop v državo in čas bivanja v njej, kar bi bilo potrebno v primeru velikega prihoda migrantov, ki jih država ni sposobna sprejeti in nadzorovati.

Predlog zakona ne razveljavlja pravice do pribežališča, saj se ukrep, ki ga predlog predvideva, nanaša izključno na osebe, ki bodo v Republiko Slovenijo vstopile iz drugih držav članic Evropske Unije, v katerih veljajo enaki standardi skupnega evropskega azilnega sistema kot v Republiki Sloveniji, države članice Evropske unije pa so varne izvirne države. To pomeni, da ima oseba možnost za zaščito zaprositi v tej državi članici. Takšni razlagi sledi tudi predlog nove azilne zakonodaje Evropske unije, saj osebi, ki želi zaprositi za mednarodno zaščito, izrecno nalaga, da za zaščito zaprosi v prvi državi članici. S tem se preprečuje, da bi oseba lahko sama izbirala državo članico, v kateri bo zaprosila za zaščito, saj naj bi bil izključni cilj osebe, ki potrebuje zaščito, da jo poišče v zanje prvi varni državi, ne pa, da je iskanje zaščite podrejeno drugim preferencam osebe, kljub temu, da je navedeno do neke mere razumljivo s človeškega vidika.

Poleg tega bo Republika Slovenija vsem osebam, ki se bodo nahajale na njenem ozemlju in so za mednarodno zaščito zaprosile pred uvedbo ukrepa oziroma tujcem, ki želijo zakonito vstopiti in izjavijo namero zaprositi za mednarodno zaščito, ne glede na uvedbo tega ukrepa, še naprej zagotavljala vse pravice, ki jim kot prosilcem za mednarodno zaščito pripadajo, in sicer tako v smislu sprejema (nastanitev, oskrba) kot postopkovnem smislu (zagotovljen postopek z vsemi procesnimi jamstvi ter prejem zakonite odločitve o prošnji). Pri tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da mora državni zbor ob morebitni odločitvi predlaganega začasnega ukrepa opredeliti tudi območje ob državni meji, na katerega se ukrep nanaša, kar pomeni, da se predlagane določbe izven tega območja ne bodo izvajale.

Skladno s predlaganim Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih bi lahko na predlog ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, h kateremu mora dati mnenje Svet za nacionalno varnost, Vlada Republike Slovenije predlagala Državnemu zboru Republike Slovenije, da odloči o uporabi 10.b člena tega zakona za čas šestih mesecev z možnostjo podaljšanja za nadaljnjih šest mesecev, in sicer v primeru, da bi v Republiki Sloveniji lahko ali da so že nastale razmere, ko bi bila ali sta zaradi spremenjenih razmer na področju migracij, ogrožena javni red ali notranja varnost Slovenije. Ta člen tako predpostavlja, da so v primeru ustreznih razlogov v skladu z 72. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije možna odstopanja od sekundarne zakonodaje Evropske unije. 72. člen omenjene pogodbe namreč dopušča možnost odstopanj od sekundarne zakonodaje Unije, kolikor so ta potrebna za vzdrževanje javnega reda ter varovanje notranje varnosti v prizadeti državi članici. Iz tega sledi, da se obstoj ogroženosti javnega reda ter varovanja notranje varnosti presoja po merilih prava Unije. Tovrstna ogroženost bi nastopila v primeru nepravilnosti v delovanju institucij Republike Slovenije in njenih najpomembnejših javnih služb.

V obdobju množičnega prihoda migrantov na ozemlje Republike Slovenije lanske jeseni je med 18. septembrom 2015 in 27. septembrom 2015 v državo vstopilo skupaj 3.496 migrantov, od 16. oktobra 2015 do 9. marca 2016 je državo prešlo skupaj 477.791 migrantov, kar predstavlja 23% celotnega prebivalstva Republike Slovenije. Največ migrantov je bilo državljanov Sirije, Afganistana, Iraka in Pakistana, večinoma samskih moških. Kljub temu, da je humana oskrba in obravnava teh oseb na ozemlju naše države potekala časovno zelo kratko obdobje, pa so na ravni države nastali določeni stroški, in sicer so stroški migrantske krize, obračunani na podlagi Navodila MF o povračilu stroškov, nastalih kot posledica migrantskega toka, in se nanašajo na

institucije: Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za obrambo (MORS IN URSZR), Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za delo, družino in enake možnosti, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za zdravje (MZ in zdravstveni domovi ter bolnišnice), Ministrstvo za finance (FURS) in Generalni sekretariat Vlade, za obdobje od 17. septembra 2015 do 31. decembra 2015 znašali 22.449.691,58 eura. Na podlagi podatkov, ki so nam jih poslala ostala ministrstva, pa smo na Ministrstvu za notranje zadeve evidentirali 23.677.707,87 eura skupnih stroškov v letu 2016 (do 31.8.2016).

Na podlagi omenjenega navodila so se kot upravičeni evidentirali naslednji stroški: stroški dela zaposlenih v državnih in občinskih organih, javnih zavodih, stroški izvedbe ukrepa sprejema in začasne namestitve migrantov, stroški v zvezi z opremo, stroški prostovoljcev, stroški občin ter stroški, nastali kot posledica migrantskega toka, ki so dogovorjeni in so nastali na podlagi odločitve pristojne / pooblaščen osebe posameznega organa.

Ministrstvo za notranje zadeve je ob nastopu migrantske krize takoj pričelo z aktivnostmi za pridobitev dodatnih sredstev za kritje nastalih stroškov oziroma za pridobitev nujne finančne pomoči iz evropskih skladov, in sicer iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF) in Sklada za notranjo varnost (ISF). S strani Evropske komisije sta bili odobreni dve vlogi za nujno finančno pomoč, in sicer ena vloga v okviru nujne pomoči AMIF, druga pa v okviru nujne pomoči ISF. V okviru ISF je bilo realiziranih 4.758.636,93 evra sredstev in v okviru AMIF 4.646.089,60 evra. Kar pomeni, da je Republika Slovenija za osnovno oskrbo migrantov ter njihovo začasno nastanitev porabila približno 32 milijonov evrov.

Ob vsem navedenem je potrebno izpostaviti, da je trenutna situacija v Republiki Sloveniji na področju migracij relativno mirna, vendar so razmere nepredvidljive. Stališče Vlade Republike Slovenije pa je, da prehod migrantov skozi državo, kot se je dogajal v času drugega migrantskega vala, za Slovenijo ni več sprejemljiv, še posebej upoštevajoč že opisane sprejete ukrepe s strani drugih držav članic, ki bodo onemogočili neoviran prehod migrantov čez ozemlja različnih držav članic do zelenega cilja. Glede na navedeno je moč sklepati, da bodo tujci, ki bodo prišli v Republiko Slovenijo in jim bo onemogočena pot dalje v države članice Evropske unije, v večjem številu v Sloveniji zaprosili za mednarodno zaščito. Tako prosilci kakor tudi osebe z mednarodno zaščito pa so seveda v Sloveniji upravičeni do pravic, ki izhajajo iz Zakona o mednarodni zaščiti in jih ne gre enačiti s humanitarno oskrbo, ki smo jo zagotavljali migrantom v t.i. tranzitu. Prosilec za mednarodno zaščito ima pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji, spremljanja postopka v jeziku, ki ga razume; informiranja; osnovne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu; brezplačne pravne pomoči v postopkih pred upravnim in vrhovnim sodiščem do pravnomočne odločitve; finančne pomoči v primeru nastanitve na zasebnem naslovu; zdravstvenega varstva, izobraževanja; dela in zaposlovanja in humanitarne pomoči. Oseba, ki ji je mednarodna zaščita priznana v Sloveniji pa ima pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji, nastanitve v zmogljivostih ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, izobraževanja in usposabljanja ter pomoči pri vključevanju v okolje.

Od 17. septembra 2015 do vključno 04. januarja 2017 je 1454 oseb podalo prošnje za priznanje mednarodne zaščite, od tega 453 državljanov Afganistana, 290 državljanov Sirije, 150 državljanov Iraka, 123 državljanov Pakistana, 94 državljanov Irana, 65 državljanov Turčije, 43 državljanov Alžirije, 40 državljanov Maroka, 33 državljanov Kosova, 28 državljanov Eritreje, 25 državljanov Srbije, 17 državljanov Libije, 12 državljanov Nigerije, 11 državljanov Tunizije, 8 državljanov Albanije, 7 državljanov Indije, po 6 državljanov Kitajske in Rusije, 5 državljanov BiH, po 4 državljani Egipta, Kameruna in Kube, po 3 državljani Bangladeša, Palestine, Somalije in Šrilanke, po dva državljana DR Kongo, Gambije, Gane, Gruzije in brez državljanstva ter po en državljan Liberije, Mjanmara, Nigra in Ukrajine.

Vlada Republike Slovenije je 16.7.2015 sprejela Kontingentni načrt Republike Slovenije za zagotovitev nastanitve in oskrbe pri povečanem številu prosilcev za mednarodno zaščito. Gre za preventivni akcijski načrt države, kako se odzvati v primeru povečanega in nenadnega porasta (spontanega prihoda) prosilcev za mednarodno zaščito v Republiko Slovenijo. Trenutno je v obravnavi posodobljena verzija Kontingentnega načrta, v katerem bodo posodobljeni scenariji in cilji, opredeljeni vsi potrebni ukrepi in organi ter vzpostavljeni sistemi možnega odzivanja na novo nastalo izredno situacijo ob potencialnemu prihodu 1000 prosilcev za mednarodno zaščito. Ukrepi in udeležba organov je opredeljena glede na različen obseg povečanja števila prosilcev. Kljub navedenemu pa se je potrebno zavedati, da so kapacitete Slovenije za oskrbo tujcev, ki bi bili potrebni mednarodne zaščite, zelo omejene.

Tako je v povezavi z obremenitvami, ki Republiki Sloveniji grozijo zaradi še naprej potencialno velikega števila prošenj za status mednarodne zaščite, mogoče domnevati, da bi lahko prišlo tudi do določenih nepravilnosti oziroma oteženega zagotavljanja izvajanja določenih funkcij države, zlasti na področju azila in zagotavljanja osnovne oskrbe, zdravstva, izobraževanja, varnostnega področja oziroma področja izvrševanja kazenskih sankcij ter možnosti za integracijo (predvsem možnosti na trgu dela in oskrba s stanovanji). Možnost široke razlage pojmov prava Unije, kot so javni red in notranja varnost, dopušča upoštevanje socialne varnosti, v katero po Uredbi (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti sodijo naslednja klasična področja: dajatve za bolezen, materinstvo in očetovstvo, starost, nadomestila ob predčasnem odhodu s trga dela/dajatve pred upokojitvijo, dajatve za invalidnost, brezposelnost, družinske dajatve, dajatve za nesreče pri delu in poklicne bolezni.

Ugotovitev, da sta ogrožena vzdrževanje javnega reda ter varovanje notranje varnosti, mora Ministrstvo za notranje zadeve v skladu s predlaganim besedilom 10.a člena pisno utemeljiti. Če ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, na podlagi informacij določenih organov in institucij, da bi v Republiki Sloveniji lahko ali da so že nastale razmere, ko bi bila ali sta zaradi spremenjenih razmer na področju migracij, ogrožena javni red ali notranja varnost Slovenije, predlaga Vladi Republike Slovenije, da predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev odloči o uporabi ukrepa iz 10.b člena tega zakona za čas šestih mesecev in določi območje izvajanja ukrepa. Za sprejem ukrepa je torej potrebna ustavna večina, t.j. dvotretjinska večina vseh poslancev.

Državni zbor Republike Slovenije lahko na predlog Vlade Republike Slovenije po istem postopku podaljša uporabo 10.b člena zakona za nadaljnjih šest mesecev. K predlogu za uporabo in podaljšanje uporabe 10.b člena pred obravnavo na Vladi Republike Slovenije da mnenje Svet za nacionalno varnost. V predlogu se pripravi ocena možnih posledic spremenjenih razmer na področju migracij, glede vpliva na javni red in notranjo varnost Republike Slovenije. Pri oceni se upošteva tudi razmere v državah, iz katerih tujci nameravajo vstopiti ali so vstopili v Republiko Slovenijo in stanje na področju migracij v državah v regiji, njihovo število, število nezakonito prebivajočih tujcev in tujcev z odločbo o dovolitvi zadrževanja v Republiki Sloveniji, število prosilcev za mednarodno zaščito in število oseb s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji in možnost izvajanja zakona, ki ureja mednarodno zaščito ter nastanitvene in integracijske zmožnosti Republike Slovenije za vse omenjene kategorije tujcev. V utemeljitvi mora pojasniti predvsem razloge, zaradi katerih naj bi – z vidika gibanja migracij – nastale razmere, ko bi bila ogrožena javni red in notranja varnost.

Predlagani postopek za sprejem odločitve o uporabi ukrepa iz 10.b člena je podoben ureditvi iz 37.b členu Zakona o obrambi (Ur. l. RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo in 95/15 – Zobr-E) in tako z vidika notranjega pravnega reda konsistenten.

Ob tem bo treba vsekakor upoštevati, da se je po podatkih Urada RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) ¹ zaostanek slovenskega gospodarstva za povprečno razvitostjo EU v krizi močno poglobil, porušila so se številna makroekonomska ravnotežja, gospodarsko nazadovanje pa je poslabšalo tudi materialni položaj prebivalstva.

Dolg sektorja države se je v letu 2015 povečal za 1,9 mrd EUR (2,3 o. t. BDP), kar je občutno več kot pred krizo, ko se je v povprečju večal za 0,6 mrd EUR na leto. Dolg je ob koncu leta 2015 dosegel 83,2 % BDP, kar Slovenijo uvršča v sredino držav EU, vendar pa od začetka krize navzgor izstopa po hitrosti naraščanja. Analize Evropske komisije in analiza vzdržnosti dolga UMAR kažejo na tveganja glede srednjeročne in dolgoročne vzdržnosti dolga (po izračunih Evropske komisije je Slovenija edina država v EU z visokim tveganjem za vzdržnost javnih financ na dolgi rok). Ta so povezana z zatečenim visokim dolgom, pritiski, ki izhajajo iz staranja prebivalstva, in morebitnimi spremembami ostalih dejavnikov, ki lahko vplivajo na višino dolga – npr. nepredvideni izdatki, ki jih lahko povzročijo morebitni migracijski tokovi in znatno povečanje števila migrantov v državi, ki jim je na podlagi mednarodnih zavez potrebno nuditi osnovno oskrbo.

Kljub delnemu okrevanju gospodarstva, stopnja brezposelnosti še vedno ostaja dvakrat višja kot pred krizo leta 2008. UMAR navaja, da še vedno ostaja pereč problem vstopanje mladih na trg dela, zaradi dlje časa trajajoče nizke gospodarske aktivnosti in skromnega povpraševanja po delovni sili pa stopnja dolgotrajne brezposelnosti še vedno ostaja precej višja kot pred krizo. Zaradi tega so posledično povečani tudi izdatki socialnega varstva. Stopnja tveganja socialne izključenosti ostaja pod povprečjem EU (SLO: 20,4%, EU: 24,4%) – izziv predstavlja oblikovanje ukrepov za zmanjševanje števila socialno izključenih oseb z izboljševanjem materialnega položaja, zmanjšanje tveganja revščine nekaterih skupin in izboljšanje kazalnikov življenjskega sloga. Tveganju socialne izključenosti je bilo leta 2014 izpostavljenih 410.000 ljudi, kar je za 49.000 več kot leta 2008. Stopnja tveganja revščine je po povečanju v obdobju krize leta 2014 ostala nespremenjena in je še vedno pod povprečjem EU, čeprav se je naša prednost močno zmanjšala. Tveganju revščine je bilo leta 2014 izpostavljenih okoli 290.000 oseb.

Neprilagojenost sistemov socialne zaščite starajočemu se prebivalstvu že sedaj obremenjuje javne finance, obvladovanje demografskih sprememb pa bo v prihodnje eden njihovih največjih izzivov. Zniževanje števila rojstev in podaljševanje pričakovanega trajanja življenja sta po letu 1990 privedla do povečanja deleža starejših od 65 let z 11 % na 18 % skupne populacije. Demografske projekcije pa kažejo, da bo staranje prebivalstva, ki ga bo spremljalo zmanjševanje števila delovno sposobnih, postalo še intenzivnejše, hkrati pa bo tudi izrazitejše kot v drugih državah EU. Delež starejše populacije se bo tako v naslednjih treh desetletjih podvojil. Delež izdatkov za socialno zaščito bi se ob takšnem scenariju s sedanjih 19 % BDP v treh desetletjih povečal na okoli 25 % BDP, kar bi ob nespremenjenih sistemih socialne zaščite privedlo do nevzdržnega pritiska na javne finance, saj transfer iz proračuna v ZPIZ že ob sedanjem razmerju med aktivno in upokojeno generacijo znaša nekaj manj kot 4 % BDP. Demografske spremembe bodo poleg tega povečale tudi izdatke za zdravstvene storitve in storitve dolgotrajne oskrbe.

Sistem zdravstva bo zahteval čedalje večji delež BDP, pri čemer so nedemografski dejavniki upoštevani le v manjši meri. Scenarij Evropske Komisije predvideva ob upoštevanju večjega pritiska nedemografskih dejavnikov še večje pritiske na rast izdatkov za zdravstvo v prihodnje, ki bodo privedli do povečanja deleža BDP.

¹ http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2016/PoR_2016_s.pdf
http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/izzivi/2016/Ekonomskilzzivi2016_splet1.pdf
http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/Analiza/04022016_porocila_SL/Report_Expenditure_review_Slovenia_FINAL_FORMATTED_SI_4.pdf

Izredno visoki dodatni stroški, ki bi lahko nastali zaradi velikega in nekontroliranega prihoda migrantov, ki iščejo zaščito, zadevajo zlasti področje osnovne oskrbe, integracije, uprave (kadrovske in materialni stroški) in zagotavljanja zajamčenih minimalnih storitev. Dodatna finančna sredstva bi bilo treba zagotoviti za področje varnosti in upravljanja meja, osnovne oskrbe in integracije. Kar bi seveda privedlo do občutne in dolgoletne obremenitve državnega proračuna in postavilo pod vprašanje upoštevanja zahtev Evropske unije glede fiskalne discipline in zagotavljanja skupnega upravljanja dolgov.

Glede na vse navedeno in glede na to, da vse sosednje države oblikujejo zakonodajne rešitve oziroma izvajajo omejevalne ukrepe za tujce ter upoštevajo analizo trenutnega stanja na t. i. zahodno balkanski migracijski poti, predvsem z namenom zaustavljanja migrantskega toka na zunanjih mejah EU ter dejstva, da Slovenija meji izključno na države članice Evropske unije, mora tudi Republika Slovenije, z izključnim namenom zagotovitve javnega reda in notranje varnosti prilagoditi zakonodajo, in sicer Zakon o tujcih spremeniti tako, da bo omogočal hitro in učinkovito vračanje tujcev ter preprečil pričakovano povečanje prošenj za mednarodno zaščito, ki bi lahko vodila do zloma sistema mednarodne zaščite, tako z vidika nezmožnosti zagotavljanja osnovnih sprejemnih pogojev prosilcem za mednarodno zaščito, kot tudi z vidika zagotavljanja učinkovitih in zakonitih postopkov odločanja o prošnjah za mednarodno zaščito. V nasprotnem primeru bi lahko Slovenija postala t.i. žep za nezakonite migrante, ki bi v Slovenijo vstopili v okviru morebitnega naslednjega migrantskega vala. Takšna situacija bi vodila v ogrožanje javnega reda in notranje varnosti. Temu se lahko v neki meri izognemo samo z dosledno takojšnjo napotitvijo tujca v državo, iz katere je nezakonito vstopil, kot to določa predlog dopolnitve zakona v prvem odstavku 10.a člena.

Pri tem je treba upoštevati, da Slovenija meji izključno z državami članicami EU, kjer so utečeni postopki pridobitve mednarodne zaščite, kakor tudi spoštovanje in varovanje človekovih pravic. Konvencija ZN o statusu beguncev iz leta 1951 v prvem odstavku 31. člena iz sankcioniranja zaradi nezakonitega vstopa ali navzočnosti izloča le tiste begunce, ki so prišli neposredno z ozemlja, kjer sta bila njihovo življenje ali svoboda ogrožena. Navedeno pomeni, da z neposrednim (za)vračanjem tujcev v državo, iz katere so predhodno prišli, Slovenija ne krši mednarodnih obveznosti, temveč le ščiti svoj javni red in notranjo varnost, kar je njena ustavna obveznost.

Predlog 10. a člena omogoča hitro in učinkovito obravnavo tujcev, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop v Republiko Slovenijo ali se na ozemlju, kjer se bo predlagani ukrep izvajal, nezakonito. Predlog Vlade Republike Slovenije omogoča, da na predlog Ministrstva za notranje zadeve Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, da v primeru spremenjenih razmer na področju migracij za obdobje šestih mesecev z možnostjo podaljšanja za nadaljnjih šest mesecev odloči o uporabi ukrepa iz 10.b člena zakona, ki se nanaša na obravnavo tujcev, ki želijo na ozemlje vstopiti nezakonito na mejnih prehodih, in tujcev, ki v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov.

Predlog člena določa, da Ministrstvo za notranje zadeve v predlogu za sprejem omenjene odločitve pripravi oceno možnih posledic spremenjenih razmer na področju migracij, glede vpliva na javni red in notranjo varnost države. Pri tem se upošteva tudi situacija na področju mednarodne zaščite, vključno z zmožnostjo izvajanja določb Zakona o mednarodni zaščiti. Na predlog Vlade Republike Slovenije, Državni zbor Republike Slovenije odloči o uporabi ukrepa iz 10.b člena tega zakona, in sicer glede obravnave tujcev, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop na mejnih prehodih, in tujcev, ki po odločitvi državnega zbora, v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov, v primeru spremenjenih razmer na področju migracij za obdobje šestih mesecev z možnostjo podaljšanja vsakič za nadaljnjih šest mesecev. Državni zbor Republike Slovenije bo to odločitev sprejel z dvotretjinsko večino vseh poslancev. Predlog zakona predvideva, da vlada o začasni uporabi, trajanju in prenehanju uporabe ukrepa obvesti

Visokega komisarja Združenih narodov za begunce, komisarja Sveta Evrope za človekove pravice in Evropsko komisijo.

Odlok o Svetu za nacionalno varnost (Uradni list, št. 70/13), ki ureja tudi vprašanja delovanja Sveta za nacionalno varnost (v nadaljnjem besedilu: SNAV), pristojnega za usklajevanje nacionalno-varnostne politike in za usmerjanje in usklajevanje dejavnosti, ki se izvajajo za uresničevanje interesov in ciljev nacionalne varnosti, v drugem členu med drugim določa, da SNAV svetuje Vladi Republike Slovenije pri sprejemanju njenih ukrepov in aktov, ki se nanašajo na nacionalno varnost države; pred obravnavo na vladi svetuje ministrstvom pri ukrepih in aktih ministrstev, ki se nanašajo na uresničevanje interesov in ciljev nacionalne varnosti; usklajuje mnenja in ukrepe ministrstev in drugih državnih organov ter drugih organizacij pri izvajanju dejavnosti nacionalne varnosti, pred obravnavo na vladi usklajuje mnenja ministrstev in drugih državnih organov glede aktov Državnega zbora Republike Slovenije, ki se nanašajo na nacionalno varnost ter ugotavlja in ocenjuje varnostna tveganja, ogrožanje države ter ukrepe in usmeritve za zagotavljanje nacionalne varnosti. Glede na vlogo in pristojnosti SNAV ter izključni namen predlagane določbe, t.j. v okviru zakonodajnih sprememb ter predlaganih začasnih ukrepov v primeru spremenjenih razmer na področju migracij preprečiti razmere, ki bi lahko ogrozile javni red in notranjo varnost Republike Slovenije, mora predlagani ukrep obravnavati SNAV.

Predlog člena določa, da takoj ko ukrep iz 10.b člena ni več potreben, Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da z večino glasov vseh poslancev odloči o prenehanju uporabe ukrepa iz 10.b člena. Sprejem takšne odločitve lahko državnemu zboru predlaga tudi deset poslancev. Predlog člena osrednjemu nadzornemu organu nad izvršilno vejo oblasti – Državnemu zboru Republike Slovenije –zagotavlja dodatni kontrolni mehanizem, s katerim se lahko ta z vidika političnega nadzora odloči za ukinitve ukrepa, v kolikor na predlog najmanj desetih poslancev, Državni zbor Republike Slovenije z večino glasov vseh poslancev odloči, da ukrep iz 10.b člena ni več potreben. Razmerje med uvedbo (višja podpora poslancev) in ukinitvijo (nižja podpora poslancev) ukrepa iz 10.b člena je ustrezna izjemnosti predlaganega ukrepa.

10.b člen

Predlog člena določa, da v primeru sprejema odločitve Državnega zbora Republike Slovenije, policija tujcu, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop, ne dovoli vstopa, tujca, ki je po uveljavitvi te odločitve nezakonito vstopil v Republiko Slovenijo in se na ozemlju Republike Slovenije nahaja nezakonito, pa privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil.

Nadalje predlog zakona določa, da lahko na podlagi odločitve Državnega zbora Republike Slovenije policija tujca, ki je izrazil namen podati prošnjo za mednarodno zaščito, privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil, če je ta želel vstopiti v Republiko Slovenijo na mejnem prehodu in ne izpolnjuje pogojev za vstop ali je v Republiko Slovenijo želel vstopiti izven mejnega prehoda ali je vstopil na ozemlje izven mejnega prehoda iz druge države članice EU po sprejetju odločitve Državnega zbora.

Trenutno veljavna zakonodaja s področja mednarodne zaščite na ravni EU in posledično tudi na nacionalni ravni ne omogoča hitre in učinkovite obravnave prošenj za mednarodno zaščito v primerih množičnega števila prošenj za mednarodno zaščito. Prav zaradi čim hitrejšega odločanja o prošnjah za mednarodno zaščito 51. člen Zakona o mednarodni zaščiti omogoča, da se prošnja za mednarodno zaščito lahko obravnava kot nedopustna (se zavrže), če je glede na okoliščine vstopa prosilca jasno, da je v Republiko Slovenijo vstopil iz države, ki se šteje za varno tretjo državo. Varna tretja država je država, v kateri se je prosilec nahajal pred prihodom v Republiko Slovenijo in v kateri je dejansko imel možnost zaprositi za mednarodno zaščito,

vendar brez utemeljenega razloga tega ni storil. Koncept varne tretje države kot eden izmed konceptov, ki omogoča hitro in učinkovito vračanje oseb, ki zaprosijo za mednarodno zaščito, v sicer tretjo državo, v kateri njihovo življenje in svoboda nista ogrožena zaradi rase, vere, narodnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali političnega prepričanja, v kateri ni tveganja resne škode ter ima v njej možnost pridobiti mednarodno zaščito in ki spoštuje načelo nevračanja v skladu z Ženevsko konvencijo ter prepoved odstranitve, ki bi kršila prepoved mučenja ter krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja, kakor je določena v mednarodnem pravu, je glede na lego Republike Slovenije, ki meji izključno na države članice Evropske Unije, neuporabljiv. Slednje postavlja Republiko Slovenijo v primerjavi z državami članicami, ki so na zunanji meji Evropske Unije, v absolutno slabši položaj, saj npr. Republika Madžarska lahko z uporabo mehanizmov obstoječega evropskega pravnega reda hitro in učinkovito vrača osebe, ki zaprosijo za mednarodno zaščito v Republiko Srbijo, medtem ko Republika Slovenija lahko vrača prosilce za mednarodno zaščito v druge države članice Evropske Unije zgolj v okviru dolgotrajnejših dublinskih postopkov.

S protokolom k Amsterdamski pogodbi je bilo določeno, da se države članice zaradi ravnih temeljnih pravic in svoboščin v državah članicah EU za vse pravne in praktične namene glede azilnih zadev med seboj obravnavajo kot varne izvirne države, kar posledično pomeni, da so varne tudi za tiste, ki iščejo zaščito zunaj meja svoje izvirne države. Za države članice EU veljajo enaki minimalni standardi skupnega evropskega azilnega sistema, hkrati so vse države članice Evropske unije države podpisnice Ženevske konvencije in Konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah.

Nadalje veljavna Dublinska uredba v tretji uvodni izjavi določa, da se je Evropski svet na posebnem sestanku v Tampereju 15. in 16. oktobra 1999 dogovoril o delovanju za vzpostavitev Skupnega evropskega azilnega sistema na osnovi celovite in vključujoče uporabe Ženevske konvencije z dne 28. julija 1951 o statusu beguncev, kakor je bila dopolnjena z Newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967 (v nadaljnjem besedilu: Ženevska konvencija), in s tem za zagotavljanje, da se nikogar ne pošlje nazaj v preganjanje, tj. spoštovanje načela nevračanja. V tem smislu in brez vpliva na merila odgovornosti, določena v tej uredbi, se države članice, ki vse spoštujejo načelo nevračanja, štejejo kot varne za državljane tretjih držav.

To uvodno izjavo ohranja tudi nov predlog Dublinske uredbe, ki z določbo, da mora oseba za mednarodno zaščito zaprositi v prvi državi, če je vstopila v EU nezakonito in vzpostavitev ene ("single") države članice, ki je odgovorna za prosilca, v praksi udejanja EU kot enotno območje pravice, svobode in varnosti in s tem dostop do mednarodne zaščite v EU v smislu pravice dostopa do postopka kot temelja Ženevske konvencije.

Dublinska uredba temelji na predpostavki medsebojnega zaupanja, da so azilni sistemi v državah članicah skladni s standardi, kot jih določa zakonodaja EU. Uredba z določbo glede obstoja t. i. sistemskih pomanjkljivosti azilnega sistema sicer dopušča izjeme, ki pa morajo biti konkretno utemeljene in jih prosilec ne more kar pavšalno in individualizirano zatrjevati. Predpostavka, da so azilni sistemi držav članic skladni s standardi, ki jih določa Evropska unija, v praksi pomeni, da bo imel prosilec, katerega prošnjo bo obravnavala druga država članica, v tej državi članici zagotovljen ustrezen sprejem, oskrbo in obravnavo ter vsa jamstva in pravice v postopku. Navedeno vključuje tudi ustrezno skrb za prosilce s posebnimi potrebami.

Dublinska uredba temelji na načelu, da je za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito odgovorna tista država članica, ki je imela največjo vlogo pri vstopu prosilca v EU ali pri njegovem bivanju v njej. Skladno s prvim odstavkom 3. člena prošnjo obravnava samo ena država članica.

Za namen ugotavljanja države članice, ki je odgovorna za obravnavo posamične prošnje za mednarodno zaščito, uredba določa merila in hierarhijo, po kateri se merila uporabljajo za

ugotavljanje odgovornosti. Če na osnovi meril, ki ji določa uredba, ni mogoče določiti nobene države članice, ki je odgovorna za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito, je na podlagi drugega odstavka 3. člena, za obravnavo prošnje odgovorna država članica, v kateri je bila prošnja vložena. Uredba v 7. členu določa, da se merila za ugotavljanje odgovornosti uporabljajo po vrstnem redu kot so določeni v uredbi ter na podlagi položaja, ki je obstajal, ko je prosilec prvič vložil prošnjo za mednarodno zaščito v tej državi.

Glede na navedeno je postopek po Dublinski uredbi postopek dopustnosti, ko država članica skladno z merili po uredbi preizkuša, ali je za obravnavo prošnje prosilca sploh pristojna. Navedeno izhaja tudi iz 33. člena Direktive 2013/32/EU (Postopkovna direktiva).

Torej že Dublinska uredba predvideva, da se po merilih, določenih z uredbi, najprej ugotavlja, katera država članica EU je odgovorna za obravnavo prošnje. Za Republiko Slovenijo, ki meji izključno na države članice EU, je v sistemu mednarodne zaščite Dublinska uredba eno izmed bistvenih postopkovnih pravil.

V Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu glede Osmega polletnega poročila o delovanju schengenskega območja za obdobje od 1. maja do 10. decembra 2015 je Komisija ugotovila, da migracijska kriza v letu 2015 vodi do več zaključkov. Eden od zaključkov je, da je treba poslati jasno sporočilo vsem udeleženi, da je spoštovanje zakonodaje EU obvezno, da prosilci za mednarodno zaščito nimajo pravice do izbire države članice, v kateri bo njihova vloga obravnavana, ter da sta registracija in odvzem prstnih odtisov obvezna. V zvezi s tem je pomembno tudi načelo, da lahko države zavrnejo vstop posameznikom, ki niso izrazili želje, da bi zaprosili za mednarodno zaščito, če je bila predhodno preverjena skladnost z načelom nevračanja in načelom sorazmernosti. Povezano s tem je načelo „brez registracije ni pravic“: registracija migrantov (ne glede na njihov status) je pogoj za ustrezno upravljanje tokov ter določanje pravic in obveznosti migrantov.

V sporočilu je Komisija prav tako izpostavila, da tako kriza kot teroristične grožnje kažejo, da je nujno, da upravljanje zunanjih mej, vključno z registracijo in izpraševanjem tistih, ki meje prehajajo nezakonito, poteka popolnoma v skladu z zakonodajo in standardi EU. Če se država članica sooča z velikim pritiskom na zunanji meji, s katerim se nacionalna mejna policija sama ne more spopadati, je pomembno, da ta država članica uporabi vse razpoložljive ukrepe za reševanje izredne situacije.

In nenazadnje, čeprav začasna ponovna uvedba nadzora na notranjih mejah sama po sebi nikakor ne vpliva na skupno število migrantov ali prosilcev za azil, ki prihajajo v schengensko območje, omogoča boljše in bolj strukturirano upravljanje njihovega poznejšega sekundarnega gibanja, pri čemer se lahko razpoložljivi viri za registracijo, sprejem, premestitev in vračanje (če je to potrebno) uporabijo na najboljši možen način. Zato mora ostati začasen ukrep, ki omogoča normalizacijo razmer.

Ob odsotnosti primernih rešitev in mehanizmov na ravni EU, s katerimi bi države članice lahko naslovile spremenjene razmere v primeru množičnih migracijskih pritiskov (rešitve, ki jih v smislu preprečevanja zlorab azilnih sistemov predvideva evropski pravni okvir so se v luči dogodkov jeseni 2015 izkazale za izrazito neučinkovite o čemer pričajo tudi spremembe, ki so jih v ta namen v nacionalnih zakonodajah predvidele ostale države članice), želi tudi Republika Slovenija, upoštevajoč osnovni postulat mednarodne zaščite, t.j. spoštovanje načela nevračanja, s predlaganimi spremembami omogočiti učinkovito upravljanje množičnega nedovoljenega priseljevanja, in na ta način preprečiti ogrožanje javnega reda in notranje varnosti. V skladu z določbami Ustave Republike Slovenije in Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti, se s tem zakonom predlaga, da policija v državo, iz katere je nezakonito vstopil v Republiko Slovenijo, napoti tudi tujca, ki izrazi namen vložiti prošnje za mednarodno zaščito in to ne glede na določbe Zakona o mednarodni zaščiti. Takšen ukrep je v primeru ogrožanja

javnega reda in notranje varnosti v primeru množičnega prihoda migrantov nujen, pri čemer pa predlagatelj poudarja, da predlog v nobenem primeru ne posega v ustavne pravice, kot so nedotakljivost človekovega življenja, prepoved mučenja, varstvo človekove osebnosti in dostojanstva in druge.

Predlog člena namreč določa tudi, da se v primerih, kadar je neposredno ogroženo življenje tujca ali kadar obstaja resna nevarnost, da bo podvržen mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju v državi, v katero bi bil napoten, ali kadar bi zdravstvene okoliščine očitno onemogočale izvedbo ukrepa iz prvega odstavka tega člena ali kadar se oceni, da gre po videzu, obnašanju ali drugih okoliščinah za mladoletnika brez spremstva, ukrep ne izvaja. S tem se zagotavlja spoštovanje načela nevračanja (non refoulement), ki je kogentna norma mednarodnega prava in ki je zagotovljeno z 3. členom Konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, 18. členom Ustave Republike Slovenije, 33. členom Konvencije o statusu beguncev in 19. členom Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. Up-613/16-16 z dne 28. 9. 2016 navedlo, da "predaja drugi državi članici Evropske unije ni dopustna, kadar so izkazani tehtni razlogi, ki utemeljujejo sklep o obstoju resnične nevarnosti, da bo ta oseba izpostavljena mučenju oziroma nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju". Kot, po navedbi Ustavnega sodišča, izhaja iz ustaljene sodne prakse ESČP mora grdo ravnanje doseči neko minimalno stopnjo intenzivnosti, presoje le-te pa je odvisna od okoliščin posameznega primera (trajanje takega ravnanja ter fizični in psihični učinki na posameznika), okoliščine, ki jih ESČP upošteva, so tudi spol, starost in zdravstveno stanje posameznika. 3. člen EKČP je določba absolutne narave, zato ESČP te določbe ne uporablja le v primerih, ko tveganje za nastanek nečloveškega in ponižujočega ravnanja izhaja iz namernega ravnanja državnih organov ali drugih, od države neodvisnih institucij, v državi sprejemnici, temveč tudi v primerih, ko odgovornosti za vzroke za nastanek tveganja, da bo posameznik podvržen tveganju nečloveškega in ponižujočega ravnanja, ni mogoče neposredno ali posredno pripisati državi sprejemnici ali kot ti vzroki sami po sebi niti ne bi pomenili kršitve zahtev, ki izhajajo iz 3. člena EKČP. V tem okviru presoja tudi, ali bi bila že sama odstranitev posameznika v drugo državo v nasprotju z zahtevami 3. člena EKČP, pri čemer upošteva vse okoliščine za presojo, vključno z informacijami o posameznikovem zdravju (točka 16. odločitve Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-613/16-16 z dne 28. 9. 2016). Ker iz sodne prakse ESČP izhaja (npr. primer M.S.S proti Belgiji in Grčiji), da zgoraj navedeni standardi veljajo tudi v primeru t. i. dublinskih postopkov, kjer se prosilca preda v drugo državo članico EU, je po mnenju predlagatelja te standarde treba ustrezno vključiti tudi v predlog tega zakona, pri čemer se posebej izpostavlja, se osebo napoti v drugo državo članico Evropske unije, ki je varna.

Nadalje predlog zakona predvideva, da se ukrep ne izvaja tudi z namenom spoštovanja drugih neodtujljivih človekovih pravic kot npr. varstvo človekove osebnosti in dostojanstva. Šteje se, da je posameznikovo življenje neposredno ogroženo, ko grozi zavarovani dobrini - življenju osebe konkretna nevarnost, ki je nevarnost, ki neposredno grozi, da se bo vsak čas lahko sprevrgla v poškodbo zavarovane dobrine (za razliko od abstraktne oziroma možne). Naša zakonodaja že pozna tovrstno formulacijo npr. v 27. členu Zakonu o nalogah in pooblastilih Policije (policisti morajo tudi zunaj delovnega časa preprečevati nezakonita dejanja ter opravljati druge policijske naloge, če je zaradi nezakonitega dejanja ali splošne nevarnosti neposredno ogroženo življenje, zdravje, osebna varnost ali premoženje).

Iz ukrepa so izzvzeti tudi mladoletniki brez spremstva.

K 2. členu

S predlaganim členom se določa, da je za zagotavljanje osnovne oskrbe, ki jo zakon daje tujcem, ki jim je dovoljeno zadrževanje, pristojen urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo

migrantov. S predvideno ustanovitvijo urada je mišljena institucija, ki bo celovito poskrbela za vse kategorije migrantov. Predlog ustanovitve urada kot posebne vladne službe z osrednjo nalogo nastanitve in oskrbe različnih kategorij migrantov izhaja iz potrebe po usmerjenem in nadzorovanem delovanjem na področju oskrbe migrantov, ki vstopijo na ozemlje RS. Ustanovitev urada je potrebna tudi zaradi izvajanja nujnih ukrepov zaščite javnega reda in notranje varnosti države ter horizontalne narave nalog. Taka narava nalog zahteva interdisciplinaren pristop, ki ga je mogoče učinkoviteje zagotoviti v okviru urada kot vladne službe, kot pa v okviru posameznega ministrstva.

K 3. členu

S predlagano določbo se posega v zakon, ki ureja mednarodno zaščito, in sicer zgolj v obsegu, ki določa prenos nalog z Ministrstva za notranje zadeve na urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo migrantov. Ta poseg pomeni zgolj uskladitev s funkcijo urada, t.j. celovita oskrba za vse kategorije migrantov. Na slednjega se s predlogom prenašajo naloge s področja zagotavljanja oskrbe, nastanitve in obravnave prosilcev za mednarodno zaščito in oseb s priznano mednarodno zaščito, ki jih sedaj po Zakonu o mednarodni zaščiti izvaja Ministrstvo za notranje zadeve.

Tako se na urad, v zvezi z zagotavljanjem pravic prosilcem za mednarodno zaščito prenaša pristojnost organizacije delovanja in bivanja v azilnem domu in njegovih izpostavah, izvajanje določb hišnega reda, izvajanje določbe glede razselitve prosilcev izven azilnega doma ter kritje stroškov materialne oskrbe v primeru nastanitve v azilni dom ali eno izmed njegovih izpostav, stroškov nastanitve v drugih primernih institucijah, zagotavljanje finančne pomoči v primeru nastanitve na zasebnem naslovu, žepnine, stroškov usposabljanja za zakonite zastopnike ter stroškov nagrad zakonitim zastopnikom in stroškov javnega prevoza do izobraževalnih institucij.

V zvezi z zagotavljanjem pravic osebam s priznano mednarodno zaščito, predlog na urad prenaša pristojnost zagotavljanja informiranja, omogočanje nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih urada ter izvajanje določb hišnega reda, izvajanje pomoči pri vključevanju v okolje ter zagotavljanje pravic osebam, ki so v Republiko Slovenijo sprejete na podlagi letne kvote ali delitve bremen med državami članicami Evropske unije, t.j. seznanjanje z informacijami in zagotavljanje uvalnega obdobja ter zagotavljanje pomoči prosilcem in osebam z mednarodno zaščito pri vračanju v izvirno državo in kritje s tem povezanih stroškov. Poleg tega urad, skladno s predlogom, zagotavlja sredstva za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, sredstva za kritje stroškov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja ter druge stroške, povezane z udeležbo na rednem programu izobraževanja in osnovne šole za odrasle.

Predlog na novo določa tudi pristojnost Vlade Republike Slovenije, in sicer slednja za nastanitev prosilcev za mednarodno zaščito ustanovi Azilni dom oziroma njegove izpostave ter določi druge nastanitvene zmogljivosti urada, za nastanitev oseb s priznano mednarodno zaščito. Vlada Republike Slovenije tudi predpiše hišni red azilnega doma ter integracijske hiše.

K 4. členu

S predlagano določbo se posega v zakon, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, in sicer zgolj v obsegu, ki določa prenos nalog iz Ministrstva za notranje zadeve na urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo migrantov. Ta poseg pomeni zgolj uskladitev s funkcijo urada, t.j. celovita oskrba za vse kategorije migrantov.

Predlog tako na urad prenaša pristojnost: namestitve prosilcev za začasno zaščito; izplačevanja denarne pomoči za zasebno nastanitev; kritja stroškov zdravstvenih storitev za osebe z začasno zaščito; kritja stroškov individualnega izobraževanja, ki ne sodijo v sistem stroškov

izobraževanja, ki jih sicer zagotavlja ministrstvo, pristojno za šolstvo; odločanja o dodelitvi denarne pomoči ter zagotavljanja sredstev za denarno pomoč; dodeljevanja in izplačevanja žepnine; seznanjanja s pravicami in obveznostmi; pomoči pri uveljavljanju pravic oseb z začasno zaščito; sprejema načrta prostovoljne vrnitve in predlaganja ukrepov vladi, potrebnih za izvajanje prostovoljne vrnitve; priprave informacij o razmerah v državi ali regiji izvora in pogojih vrnitve ter posredovanje slednjih osebam z začasno zaščito ter odločanja o bivanju po prenehanju začasne zaščite, na predlog zdravstvene komisije.

Skladno s predlogom sprejemne centre ustanovi Vlada Republike Slovenije, z njimi pa upravlja urad. S soglasjem vlade lahko centre ustanovijo tudi humanitarne organizacije.

Predlog na novo določa tudi, da zdravstveno komisijo, ki v utemeljenih primerih lahko odobri večji obseg zdravstvenega varstva, imenuje predstojnik urada.

K 5. člen

Predlog člena določa, da Vlada Republike Slovenije ustanovi urad v roku enega meseca od uveljavitve zakona. Urad začne naloge opravljati v roku treh mesecev od njegove ustanovitve, do takrat naloge urada opravlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

Nadalje predlog določa, da urad z dnem začetka opravljanja nalog, v upravljanje prevzame obstoječi azilni dom, njegove izpostave, integracijske hiše in nastanitvene centre.

K 6. členu

Določen je začetek veljavnosti zakona, in sicer naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o tujcih

75. člen (pravice tujca, ki mu je dovoljeno zadrževanje)

(1) Tujec, kateremu je dovoljeno zadrževanje v Republiki Sloveniji, ima pravico do nujnega zdravstvenega varstva v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, osnovne oskrbe, šoloobvezni mladoletni tujci pa tudi pravico do osnovnega šolstva.

(2) Pravica do osnovne oskrbe iz prejšnjega odstavka je pravica do izplačila denarne pomoči v višini in na način, kot ga za izplačilo denarne socialne pomoči določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke. Sredstva za izplačilo denarne pomoči zagotavlja in izplačuje center.

(3) Tujcu, ki ne ravna v skladu s prvim in drugim odstavkom 90. člena tega zakona, ali istovetnost tujca, zaradi navajanja lažnih podatkov v postopku ugotavljanja istovetnosti ni bila potrjena, ne pripada pravica do osnovne oskrbe.

(4) Tujcu, ki je v času dovolitve zadrževanja sprejet v bolnišnico, zavod za prestajanje kazni zapora ali drugo državno institucijo, za čas bivanja v tej instituciji, ne pripada pravica do osnovne oskrbe iz drugega odstavka tega člena.

Zakon o mednarodni zaščiti

16. člen (mladoletnik brez spremstva, ki je prosilec)

(1) V postopkih, v katerih je prosilec mladoletnik brez spremstva, se:

- čim prej ugotovi njegova istovetnost in začne postopek iskanja njegovih staršev ali drugih sorodnikov;
- mu pred začetkom postopka postavi zakoniti zastopnik.

(2) Mladoletnik brez spremstva v postopku po tem zakonu sodeluje na način, ki je primeren in prilagojen njegovi starosti ter stopnji duševnega razvoja.

(3) Zakoniti zastopnik iz prejšnjega odstavka zastopa mladoletnika brez spremstva v postopku za priznanje mednarodne zaščite in na področjih varovanja zdravja, izobraževanja, varovanja premoženjskih pravic in koristi ter v zvezi z uresničevanjem pravic na področju sprejema, in sicer do izvršljivosti odločitve izdane v postopku mednarodne zaščite.

(4) Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za družino in socialne zadeve, predpiše podrobnejši način izvajanja pooblastila zakonitega zastopnika, način medsebojnega sodelovanja zakonitega zastopnika, ministrstva in krajevno pristojnega centra za socialno delo pri izvajanju skrbi za osebnost, pravice in koristi mladoletnika brez spremstva ter način oblikovanja in vodenja seznama iz četrtega odstavka 18. člena tega zakona. V predpisu se določi tudi podrobnejši način zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnika brez spremstva zunaj azilnega doma ali njegove izpostave.

(5) Pred sprejemom prošnje je treba mladoletnika brez spremstva seznaniti s pravicami in dolžnostmi prosilcev, pri čemer je treba način pojasnjevanja prilagoditi njegovi starosti in stopnji duševnega razvoja.

(6) Mladoletnik brez spremstva je skupaj s svojim zakonitim zastopnikom navzoč pri vseh dejanjih v postopkih po tem zakonu.

(7) Pristojni organ poskrbi za ustrezno nastanitev in oskrbo mladoletnika brez spremstva v azilnem domu, le izjemoma, kadar to zahtevajo zdravstvene ali druge potrebe mladoletnika, pa se takemu mladoletniku zagotovijo ustrezna nastanitev, oskrba in obravnava v drugi ustrezni ustanovi v Republiki Sloveniji.

(8) O ustreznosti nastanitve iz prejšnjega odstavka da mnenje center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. Pri izvajanju nastanitve in oskrbe pristojni organ sodeluje z zakonitim zastopnikom.

(9) Določbe glede zakonitega zastopnika se ne uporabljajo za mladoletnika, starejšega od 15 let, ki je sklenil zakonsko zvezo.

18. člen

(zakoniti zastopnik)

(1) Za zakonitega zastopnika iz 16. člena tega zakona se smiselno uporabljajo določbe o skrbništvu, kot ga ureja zakon, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Zakoniti zastopnik je lahko kdor:

- izpolnjuje pogoje za skrbnika, določene z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja;
- se je udeležil usposabljanja.

Osebo, ki izpolnjuje pogoje za zakonitega zastopnika, ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, uvrsti na seznam iz četrtega odstavka tega člena.

(3) Usposabljanje kandidatov za zakonite zastopnike, ki ga na podlagi javnega pooblastila izvaja Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani in v ta namen izdaja potrdila o usposobljenosti, obsega znanje iz družinskega prava, socialnega dela, psihologije, varstva otrokovih pravic in dolžnosti, varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter azilnega prava. Podrobnejšo vsebino, način izvedbe, obrazce potrdil, trajanje usposabljanja in način povrnitve stroškov usposabljanja iz šestega stavka tega odstavka predpiše minister, v soglasju z ministrom, pristojnim za družino in socialne zadeve, v predpisu iz četrtega odstavka 16. člena tega zakona. Minister mora soglašati z izvedbo vsakega posameznega usposabljanja. Za izvedbo programa usposabljanja se s posameznim izvajalcem lahko sklene ustrezna pogodba. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotovi ministrstvo. Če zakoniti zastopnik dvakrat zavrne zastopanje, lahko ministrstvo od njega terja povrnitev stroškov usposabljanja. Za nadzor nad izvajanjem javnega pooblastila je pristojno ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve.

(4) Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletniku brez spremstva izda center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. Zakonitega zastopnika izbere s seznama zakonitih zastopnikov, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve.

(5) Zakoniti zastopnik o svojem delu poroča centru za socialno delo ob izvršljivosti odločbe v postopku priznanja mednarodne zaščite, vendar najmanj enkrat na leto in na zahtevo centra za socialno delo tudi v vmesnem obdobju. Center za socialno delo mora pregledati poročilo in po potrebi ukreniti vse potrebno, da se zavarujejo koristi mladoletnika brez spremstva.

(6) Zakoniti zastopnik lahko uveljavlja povrnitev potrebnih stroškov in nagrado za opravljeno delo. Merila za izračun višine nagrade in stroškov določi minister, v soglasju z ministrom, pristojnim za družino in socialne zadeve, sredstva za izplačilo pa zagotovi ministrstvo.

(7) Zakonito zastopanje poleg razlogov iz zakona, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, preneha tudi z izvršljivostjo odločitve pristojnega organa v postopku priznanja mednarodne zaščite.

80. člen (azilni dom)

(1) Za nastanitev oseb iz drugega in tretjega odstavka 78. člena tega zakona ministrstvo organizira azilni dom. Ministrstvo lahko za organizacijo delovanja in bivanja v azilnem domu pooblasti na podlagi javnega natečaja izbrano društvo, ustanovo, zavod ali drugo podobno nepridobitno pravno osebo, katere dejavnost obsega področje nastanitve prosilcev.

(2) Če se pričakuje povečano število prosilcev, ki bi lahko preseglo nastanitvene zmogljivosti azilnega doma, ministrstvo za nastanitev prosilcev lahko organizira izpostave azilnega doma.

82. člen (bivanje v azilnem domu)

(1) Ministrstvo nastani osebe iz drugega in tretjega odstavka 78. člena tega zakona v azilnem domu ali njegovi izpostavi, kjer jim zagotovi materialno oskrbo.

(2) Stroške materialne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi krije ministrstvo.

(3) Prosilci, ki imajo lastna sredstva za preživljanje ali jim je preživljanje zagotovljeno kako drugače, sami krijejo stroške ali sorazmeren delež stroškov materialne oskrbe iz 79. člena tega zakona.

(4) Prosilci, ki bivajo v azilnem domu, morajo spoštovati določbe hišnega reda, ki ga predpiše minister. Če prosilec namerno povzroči škodo v azilnem domu ali njegovi izpostavi, pristojni organ od njega zahteva povrnitev škode. Če prosilec ne povrne povzročene škode, se mu z namenom povrnitve škode odvzame žepnina, in sicer v višini povzročene škode.

(5) V utemeljenih primerih lahko prosilci prenočijo tudi zunaj azilnega doma ali njegove izpostave. Dovolilnico za prenočitev zunaj azilnega doma ali njegove izpostave lahko izda pristojni organ za največ sedem dni, pri čemer skupno število izdanih dovolilnic ne sme preseči skupno 60 dni v obdobju enega leta.

(6) Prosilec lahko pomaga v azilnem domu ali njegovi izpostavi pri delih, povezanih z vzdrževanjem in nastanitvijo, lahko pa pomaga tudi pri vsakodnevnem sporazumevanju uradnih oseb z drugimi prosilci. Za ustrezno opravljeno delo prejme nagrado v skladu s sprejetim cenikom ministrstva.

(7) Za zagotavljanje varnosti oseb in premoženja se v azilnem domu zagotovi varovanje. Varovanje lahko zagotavlja tudi Policija.

83. člen (razselitev izven azilnega doma)

(1) Pristojni organ lahko odobri prosilcu razselitev na zasebni naslov, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da je njegova istovetnost ugotovljena na podlagi drugega odstavka 42. člena tega zakona,
- da so mu na zasebnem naslovu zagotovljeni ustrezni pogoji za bivanje,
- da je bil z njim opravljen osebni razgovor.

(2) Ne glede na pogoje iz prejšnjega odstavka lahko pristojni organ v primeru izjemnih osebnih okoliščin prosilca razseli v druge primerne institucije, če mu ne more zagotoviti nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi.

(3) Ob izpolnjevanju pogoja iz druge alineje prvega odstavka tega člena lahko pristojni organ v primeru izjemnih osebnih okoliščin prosilca razseli na zasebni naslov, če mu ne more zagotoviti nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi.

(4) Obstoj izjemnih osebnih okoliščin iz drugega in tretjega odstavka tega člena ugotavlja komisija, ki jo imenuje minister.

(5) Prosilcu, ki mu je odobrena razselitev na podlagi drugega ali tretjega odstavka tega člena in nima lastnih sredstev za preživljanje ali mu preživljanje ni zagotovljeno kako drugače ter nima zagotovljene brezplačne nastanitve ali na podlagi drugega predpisa ni določen drug zavezanec za plačilo, ministrstvo krije stroške nastanitve v drugi primerni instituciji oziroma mu v primeru razselitve na zasebni naslov dodeli finančno pomoč v višini, določeni s predpisom iz četrtega odstavka 78. člena tega zakona.

(6) O razselitvi odloči pristojni organ z odločbo.

(7) Če prosilec samovoljno zapusti zasebni naslov, kjer je nastanjen, stanodajalec o tem nemudoma obvesti pristojni organ.

(8) Pristojni organ razveljavi odločitev, s katero je bila prosilcu odobrena razselitev na zasebni naslov na podlagi prvega in tretjega odstavka tega člena, če:

- je na podlagi postopkov v Republiki Sloveniji ugotovljeno, da je prosilec kršil javni red Republike Slovenije oziroma opravljal delo na črno,
- pogoji bivanja na zasebnem naslovu zaradi spremenjenih okoliščin niso več ustrezni ali
- je to potrebno za hitro in učinkovito obravnavo njegove prošnje za mednarodno zaščito.

85. člen (neizplačilo žepnine)

(1) Če prosilec prenoči izven azilnega doma brez dovolilnice iz petega odstavka 82. člena tega zakona, se mu mesečna žepnina ne izplača.

(2) O neizplačilu žepnine iz prejšnjega odstavka in četrtega odstavka 82. člena tega zakona odloči vodja notranje organizacijske enote, pristojne za nastanitev prosilcev z odločbo. Zoper odločbo je možen ugovor v treh dneh od vročitve. O ugovoru odloči vodja notranje organizacijske enote, pristojne za migracije. Ugovor zoper odločbo ne zadrži izvršitve.

88. člen (izobraževanje)

- (1) V skladu s predpisi, ki urejajo obvezno osnovnošolsko izobraževanje, se prosilcem najkasneje v treh mesecih od dneva vložitve prošnje zagotovi pravica do osnovnošolskega izobraževanja.
- (2) Prosilcem se omogoči, mladoletnemu prosilcu in mladoletniku brez spremstva pa se ob sodelovanju z zakonitim zastopnikom zagotovi dostop do izobraževanja na poklicnih in srednjih šolah pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.
- (3) Prosilcem se omogoči dostop do višješolskega, visokošolskega in izobraževanja odraslih pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.
- (4) Dostop do izobraževalnega sistema se zagotovi najkasneje v treh mesecih od dneva vložitve prošnje mladoletnika. Po potrebi se mladoletniku zagotovi pripravljalna učna pomoč z namenom olajšanja dostopa do izobraževalnega sistema.
- (5) Prosilcem, ki so vključeni v redni izobraževalni sistem v skladu s prvim, drugim in tretjim odstavkom tega člena in se izobraževanja redno udeležujejo, stroške javnega prevoza do izobraževalnih institucij, krije ministrstvo.
- (6) Breme dokazovanja izobrazbe, pridobljene v izvorni državi, nosi prosilec.

89. člen (dolžnosti prosilca)

Prosilec mora:

- spoštovati pravni red Republike Slovenije,
- spoštovati integriteto uradnih oseb,
- biti vedno dosegljiv pristojnemu organu, se odzivati na njegova vabila in se podrejati njegovim ukrepom,
- pristojni organ nemudoma obvestiti o spremembi naslova prebivališča,
- uradni osebi nemudoma predložiti vse dokumente, ki so pomembni za obravnavanje njegove prošnje,
- sodelovati pri ugotavljanju istovetnosti,
- uradni osebi omogočiti, da pregleda njega in predmete, ki jih ima pri sebi, pri vstopu v azilni dom ali njegovo izpostavo, pri čemer osebni pregled opravi oseba enakega spola, upoštevajoč osebno dostojanstvo in fizično ter psihično integriteto prosilca,
- na zahtevo pristojnega organa opraviti zdravniški pregled iz razlogov javnega zdravja,
- dovoliti, da ga uradna oseba fotografira, odvzame prstne odtise in po predhodnem obvestilu posname ustne izjave, podane v postopku,
- v najkrajšem možnem času utemeljiti svojo prošnjo in po resnici predstaviti okoliščine in dejstva, potrebna za utemeljitev prošnje,
- prepričljivo in verodostojno obrazložiti razloge, s katerimi utemeljuje svojo prošnjo, še zlasti če ni drugih razpoložljivih dokazov,
- spoštovati pravila, ki določajo hišni in požarni red azilnega doma,
- pristojnemu organu posredovati podatke in dokumentacijo, ki vplivajo na uresničevanje pravic na področju sprejema,
- pristojnemu organu posredovati odločbe oziroma sklepe prekrškovnih in inšpekcijskih organov.

91. člen (informiranje)

Ministrstvo osebo, ki ji je priznana mednarodna zaščita, v njej razumljivem jeziku v najkrajšem možnem času od pridobitve statusa informira glede njenih pravic in dolžnosti, potrebnih za njeno lažje vključevanje v okolje, predvsem s področja nastanitve, uveljavljanja denarnih pomoči, socialnega in zdravstvenega varstva, izobraževanja, zaposlovanja in brezplačne pravne pomoči.

93. člen (nastanitev v nastanitvenih zmogljivostih ministrstva)

(1) Ministrstvo do zapolnitve razpoložljivih kapacitet osebi s priznano mednarodno zaščito omogoči nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih ministrstva, vendar najdlje za eno leto od dneva pridobitve statusa.

(2) Za čas nastanitve osebe s priznano mednarodno zaščito v integracijski hiši ali drugi nastanitveni kapaciteti ministrstva so do nastanitve upravičeni tudi družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so na podlagi pravice do združitve družine pridobili dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji na podlagi določb zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko pristojni organ osebi s priznano mednarodno zaščito, pri kateri obstajajo utemeljeni zdravstveni ali drugi razlogi, ki jih ugotovi pristojni organ, enkrat podaljša obdobje nastanitve v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih ministrstva, vendar najdlje za šest mesecev. Utemeljene zdravstvene in druge razloge pristojni organ ugotovi na podlagi mnenja komisije iz četrtega odstavka 83. člena tega zakona.

94. člen (bivanje v nastanitvenih zmogljivostih ministrstva)

(1) Pravila bivanja v integracijski hiši in drugih nastanitvenih zmogljivostih ministrstva, namenjenih nastanitvi oseb s priznano mednarodno zaščito, določa hišni red, ki ga predpiše minister.

(2) Težje kršitve hišnega reda so:

1. izražanje kakršne koli oblike rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti,
2. žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev,
3. posedovanje ali uporaba orožja ali eksplozivnih snovi,
4. odtujevanje predmetov,
5. namerno uničevanje prostorov in opreme v integracijski hiši,
6. omogočanje bivanja drugim osebam,
7. vnašanje ali uživanje prepovedanih drog.

95. člen (ukrepi ob težjih kršitvah hišnega reda)

Za težje kršitve hišnega reda se izrečejo:

- pisni opomin,
- ukrep preselitve v druge nastanitvene zmogljivosti ministrstva,
- odpoved nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih ministrstva,
- povrnitev škode.

96. člen
(postopek izrekanja ukrepov)

- (1) Pristojni organ izreka ukrepe zaradi kršitev hišnega reda z odločbo, razen ukrep pisnega opomina, ki ga izreče s sklepom.
- (2) Za prvo težjo kršitev hišnega reda pristojni organ izreče pisni opomin.
- (3) Če oseba s priznano mednarodno zaščito ponovi katero koli težjo kršitev, ji pristojni organ izreče ukrep preselitve v druge nastanitvene zmogljivosti ministrstva.
- (4) Po drugi ponovitvi katere koli težje kršitve pristojni organ izreče ukrep odpovedi nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih ministrstva.
- (5) Ukrep povrnitve škode pristojni organ izreče za težjo kršitev iz 5. točke drugega odstavka 94. člena tega zakona.
- (6) Zoper izrečen ukrep iz prvega odstavka tega člena je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. Ugovor se vloži pri vodji notranje organizacijske enote, pristojne za integracijo. O ugovoru odloči vodja notranje organizacijske enote, pristojne za migracije.
- (7) Ugovor zoper sklep iz prvega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve.

97. člen
(izkazovanje istovetnosti tujca)

- (1) Tujec dokazuje svojo istovetnost s tujo potno listino, osebno izkaznico ali drugo ustrezno listino, ki je v državi tujca predpisana in s katero lahko dokazuje istovetnost, s potno listino za tujca, z dovoljenjem za prebivanje, izdanem v obliki samostojne listine, ali z drugo javno listino, ki jo je izdal državni organ, v kateri je fotografija, na podlagi katere je mogoče ugotoviti njegovo istovetnost.
- (2) Na zahtevo policista mora tujec izročiti listino, s katero izkaže svojo istovetnost na način, določen v prejšnjem odstavku.
- (3) Na zahtevo policista mora tujec pokazati tudi dovoljenje, s katerim dokazuje zakonitost vstopa in prebivanja v Republiki Sloveniji.
- (4) Tujec svoje listine iz prvega odstavka tega člena ne sme posoditi drugi osebi ali uporabiti tuje listine kot svoje.
- (5) Pogrešanje, izgubo, tatvino in drugo odtujitev potne listine oziroma druge listine iz prvega odstavka tega člena, razen potnega lista za tujca in dovoljenja za prebivanje, izdanega v obliki samostojne listine, mora tujec prijaviti policiji takoj oziroma najkasneje v 24 urah, ko je to ugotovil. Policija izda tujcu o tem potrdilo.
- (6) Tujec, ki v tujini izgubi potno listino oziroma drugo listino, ki jo je izdal pristojni organ Republike Slovenije, razen potnega lista za tujca in dovoljenja za prebivanje, izdanega v obliki samostojne listine, mora to takoj naznaniti najbližjemu organu Republike Slovenije v tujini, pristojnemu za diplomatsko konzularne zadeve.

101. člen

(izobraževanje in usposabljanje oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita)

- (1) Osebe s priznano mednarodno zaščito so pri uveljavljanju obsega pravic na področjih predšolske vzgoje, osnovnošolskega, srednješolskega, višješolskega, visokošolskega izobraževanja in izobraževanja odraslih izenačene z državljani Republike Slovenije.
- (2) Osebe s priznano mednarodno zaščito so upravičene do državne štipendije in nastanitve v dijaških in študentskih domovih pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.
- (3) Stroške, povezane s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja, ki se izkazuje s tujo diplomom, spričevalom in drugimi dokazili o formalni izobrazbi oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, krije ministrstvo.
- (4) Ministrstvo krije tudi stroške, povezane s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja v primerih, ko osebe s priznano mednarodno zaščito formalne izobrazbe ne morejo dokazati z dokumenti.
- (5) Osebam z mednarodno zaščito brez lastnih dohodkov oziroma drugače zagotovljenega preživljanja tri leta od priznanja statusa mednarodne zaščite druge stroške, povezane z udeležbo na rednem programu izobraževanja in osnovne šole za odrasle, krije ministrstvo.

103. člen

(pomoč pri vključevanju v okolje)

- (1) Oseba s priznano mednarodno zaščito ima tri leta od pridobitve statusa pravico do pomoči pri vključevanju v okolje.
- (2) Pomoč pri vključevanju v okolje temelji na osebem integracijskem načrtu, ki se pripravi in izvaja na podlagi posameznikovih potreb, znanja, zmožnosti in sposobnosti ter vključuje načrt aktivnosti, namenjenih lažjemu vključevanju v okolje. Pri pripravi in načrtovanju aktivnosti v okviru osebnega integracijskega načrta v prvem letu se lahko v utemeljenih primerih izključno z namenom komunikacije z uradno osebo pristojnega organa osebi z mednarodno zaščito zagotovi prevajanje v jezik, ki ga razume. Za pripravo osebnega integracijskega načrta je pristojno ministrstvo, ki lahko pripravo in izvedbo osebnega integracijskega načrta delno ali v celoti prenese na druge organizacije.
- (3) Za lažje vključevanje v okolje ima oseba s priznano mednarodno zaščito v času izvajanja osebnega integracijskega načrta pravico do udeležbe na tečaju slovenskega jezika in tečaja spoznavanja slovenske družbe, ki jo osebi s priznano mednarodno zaščito v najkrajšem možnem času po priznanju statusa zagotovi ministrstvo. Tečaj slovenskega jezika in tečaj spoznavanja slovenske družbe sta lahko združena in se izvajata kot enotni program.
- (4) Oseba z mednarodno zaščito je za redno udeležbo na tečaju slovenskega jezika in tečaju spoznavanja slovenske družbe, na katera ju napoti ministrstvo, upravičena do mesečne vozovnice za mestni promet, in sicer za čas trajanja tečajev.

104. člen

(pravice oseb, ki so v Republiko Slovenijo sprejete na podlagi kvote ali delitve bremen med državami članicami Evropske unije)

- (1) Osebe, ki so v Republiko Slovenijo sprejete v skladu s postopki iz VI. poglavja tega zakona, pristojni organ pred prihodom seznani z informacijami o Republiki Sloveniji ter o pravicah in dolžnostih oseb s priznano mednarodno zaščito.

(2) Osebam iz prejšnjega odstavka tega člena, ki pridobijo status mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji, se poleg pravic iz prvega odstavka 90. člena tega zakona zagotovi uvajalno obdobje, ki traja tri mesece. V uvajalnem obdobju se izvede orientacijski program, ki je namenjen učenju osnov slovenskega jezika, pomoči pri urejanju dokumentov in praktičnemu spoznavanju vsakdanjega življenja v Republiki Sloveniji. Vsebina in trajanje tega programa se podrobneje določi s predpisom iz četrtega odstavka 73. člena tega zakona. Sredstva za pripravo in izvajanje orientacijskih programov zagotavlja ministrstvo.

(3) Osebe iz prejšnjega odstavka so med uvajalnim obdobjem upravičene do nastanitve v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih ministrstev in samoupravnih lokalnih skupnosti. Stroške nastanitve zagotavlja ministrstvo.

(4) Po poteku uvajalnega obdobja se osebam iz drugega odstavka tega člena izvajanje pravic iz 93. in 103. člena tega zakona zagotavlja tako dolgo, kakor je določeno s tem zakonom.

106. člen **(vrnitev v izvirno državo)**

(1) Ministrstvo zagotavlja pomoč prosilcem in osebam s priznano mednarodno zaščito, ki se želijo vrniti v izvirno državo.

(2) Prosilci in osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se odločijo za vrnitev v izvirno državo, ohranijo pravice in obveznosti, ki jih določa ta zakon, do dneva odhoda iz države.

(3) Če prosilec ali oseba s priznano mednarodno zaščito nima zadostnih lastnih sredstev, stroške vrnitve v izvirno državo krije ministrstvo.

114. člen **(zbirke osebnih podatkov)**

(1) Ministrstvo za opravljanje nalog po tem zakonu vodi:

1. evidenco prosilcev za mednarodno zaščito (v nadaljevanju: evidenca prosilcev);
2. evidenco oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita;
3. evidence listin, izdanih na podlagi tega zakona (v nadaljevanju: evidence izdanih listin).

(2) Evidenco iz 1. točke prejšnjega odstavka ministrstvo vodi za namen odločanja o prošnjah prosilcev za mednarodno zaščito, zagotavljanja pravic proslcem za mednarodno zaščito in izvajanja drugih postopkov v skladu s tem zakonom.

(3) Evidenco iz 2. točke prvega odstavka tega člena ministrstvo vodi z namenom odločanja o pravicah in obveznostih oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, in izhajajo iz tega statusa.

(4) Evidence iz 3. točke prvega odstavka tega člena ministrstvo vodi za namen preverjanja istovetnosti, tujskega statusa ter prehoda državne meje prosilcev in oseb z mednarodno zaščito.

(5) Evidence iz tega člena se vodijo v elektronski obliki in zagotavljajo evidentiranje dostopov do podatkov in dokumentov, in sicer tako, da se shranjujejo podatki o tem, kdo in kdaj je izvajal posamezna opravila v zvezi s posameznim podatkom ali dokumentom. Pri skeniranih dokumentih se shranjujejo tudi podatki o tem, kdo in kdaj je dokument skeniral.

Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb

15. člen

(pravice v postopku)

(1) Prosilcu ali prosilki za začasno zaščito (v nadaljnjem besedilu: prosilec) morajo biti zagotovljene vse informacije, ki se nanašajo na postopek za dodelitev začasne zaščite, v jeziku, ki ga razume. Prosilec ima pravico postopek spremljati in v njem sodelovati v jeziku, ki ga razume.

(2) Prosilec lahko kadarkoli naveže stik z nevladnimi, mednarodnimi in drugimi organizacijami za pomoč beguncem.

(3) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), zagotovi proslcem informacije iz prvega odstavka tega člena z izdajo informativnih brošur in organiziranjem informacijske službe.

17. člen

(namestitev proslcev)

(1) Ministrstvo organizira prevoz proslca v najbližji sprejemni center, kjer se ugotovi njegova identiteta in zberejo podatki, potrebni za dodelitev začasne zaščite, ter opravi zdravstveni pregled proslca.

(2) Prosilec se do dokončne odločitve o njegovi vlogi lahko namesti v nastanitveni center.

(3) Centre iz prejšnjih odstavkov ustanovi in z njimi upravlja ministrstvo. Nastanitvene centre lahko s soglasjem ministrstva ustanovijo tudi humanitarne organizacije.

20. člen

(pritožba)

(1) Zoper odločbo in sklep iz prejšnjega člena se lahko vloži pritožba v 15 dneh od dneva vročitve. Pritožba zadrži izvršitev odločbe in sklepa.

(2) O pritožbi odloča ministrstvo.

26. člen

(pravica do denarne pomoči za zasebno nastanitev)

(1) Osebam z začasno zaščito, ki so nastanjene v nastanitvenih centrih, ki se deloma ali v celoti zaprejo, ali se sicer odločijo za zasebno nastanitev, se dodeli denarna pomoč za zasebno nastanitev.

(2) Višina, doba in način izplačevanja denarne pomoči za zasebno nastanitev se določi z uredbo iz drugega odstavka 23. člena tega zakona, upoštevaje zlasti število družinskih članov ter dohodke in druge prejemke.

(3) Denarno pomoč za zasebno nastanitev iz prejšnjega odstavka izplačuje ministrstvo.

27. člen

(pravica do zdravstvenega varstva)

(1) Osebe z začasno zaščito imajo pravico do:

1. nujne medicinske pomoči in nujnega reševalnega prevoza ter pravico do nujne zobozdravstvene pomoči;

2. nujnega zdravljenja po odločitvi lečečega zdravnika, ki obsega:

- ohranitev življenjsko pomembnih funkcij, zaustavljanje večjih krvavitev oziroma preprečitev izkrvavitve;
- preprečitev nenadnega poslabšanja zdravstvenega stanja, ki bi lahko povzročilo trajne okvare posameznih organov ali življenjskih funkcij;
- zdravljenje šoka;
- storitve pri kroničnih boleznih in stanjih, katerih opustitev bi neposredno in v krajšem času povzročila invalidnost, druge trajne okvare zdravja in smrt;
- zdravljenje vročinskih stanj in preprečevanje širjenja infekcije, ki bi utegnila voditi do septičnega stanja;
- zdravljenje oziroma preprečevanje zastrupitev;
- zdravljenje zlomov kosti oziroma zvinov ter drugih poškodb, pri katerih je nujno posredovanje zdravnika;
- zdravila s pozitivne liste, ki so predpisana na recept za zdravljenje navedenih stanj;
- nujni prevozi z reševalnimi in drugimi vozili v naštetih primerih;

3. neodložljivih storitev specialistično ambulantnih in bolnišničnih dejavnosti;

4. zdravstvenega varstva žensk, ki obsega:

- kontracepcijska sredstva;
- prekinitev nosečnosti;
- zdravstveno oskrbo v nosečnosti in ob porodu;

5. obveznih zdravstvenih pregledov pred vključitvijo v izobraževanje in v času izobraževanja v osnovni oziroma srednji šoli, enako kot to velja za državljane Republike Slovenije.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko zdravstvena komisija, ki jo imenuje minister, v utemeljenih primerih odobri večji obseg zdravstvenega varstva.

(3) Ministrstvo krije stroške zdravstvenih storitev oseb z začasno zaščito iz prejšnjih odstavkov tega člena.

29. člen

(pravica do izobraževanja)

(1) Osebe z začasno zaščito, ki so stare manj kot 18 let, imajo pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije pravico do:

- vključitve in zaključka osnovnošolskega izobraževanja in
- vključitve in zaključka nižjega in srednjega poklicnega ter srednjega strokovnega in splošnega izobraževanja za pridobitev javno veljavne izobrazbe v javnih in zasebnih šolah, ki se financirajo iz javnih sredstev, če so ob vključitvi v izobraževanje stare manj kot 18 let in izpolnjujejo vpisne pogoje.

(2) Osebe z začasno zaščito, ki so starejše od 18 let, se lahko vključijo v izobraževanje iz prvega odstavka tega člena pod enakimi pogoji, ki veljajo za udeležence izobraževanja odraslih, v izobraževanje na višjih in visokih strokovnih šolah ter na univerzitetni stopnji pa v skladu s predpisi, ki urejajo tovrstno izobraževanje.

(3) Stroške izobraževanja oseb iz prvega odstavka tega člena krije ministrstvo, pristojno za šolstvo, v enakem obsegu in pod enakimi pogoji, kot to velja za državljane Republike Slovenije.

(4) Individualne stroške v zvezi z izobraževanjem za posamezno osebo iz prvega odstavka tega člena, ki ne spadajo v okvir sistemskega financiranja iz prejšnjega odstavka, zagotavlja ministrstvo v okviru sredstev denarne pomoči oziroma žepnine v skladu s tem zakonom, razen dela stroškov prevoza in prehrane ter za učbenike, ki jih zagotavlja ministrstvo, pristojno za šolstvo, s subvencijami oziroma iz učbeniškega sklada.

(5) Vključevanje oseb z začasno zaščito v izobraževanje zagotovi ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za šolstvo, in šolami.

33. člen

(zahtevek za denarno pomoč)

(1) Postopek za dodelitev denarne pomoči se začne na zahtevo osebe z začasno zaščito.

(2) Zahtevek za denarno pomoč se vloži na obrazcu, ki ga predpiše minister.

(3) Vlagatelj je praviloma prva odrasla oseba v družini.

(4) Kot prva odrasla oseba v družini se šteje samska oseba oziroma tisti od zakoncev oziroma oseb, ki živita v življenjski skupnosti iz prve alineje drugega odstavka 36. člena, ki uveljavlja pravico do denarne pomoči.

(5) Za naslednjo odraslo osebo v družini se šteje polnoletna oseba, ki se po predpisih s področja socialnega varstva šteje v družino in ki ni otrok iz druge alineje drugega odstavka 36. člena tega zakona.

(6) Oseba z začasno zaščito je dolžna ministrstvu sporočiti vsa dejstva in okoliščine oziroma spremembe, ki vplivajo na odločitev o dodelitvi denarne pomoči.

(7) Oseba z začasno zaščito mora nova dejstva in okoliščine oziroma spremembe iz prejšnjega odstavka sporočiti v osmih dneh od dneva, ko so nastale oziroma je zanje izvedela.

34. člen

(odločanje o denarni pomoči in izplačevanje)

(1) O dodelitvi denarne pomoči odloči ministrstvo z dokončno odločbo.

(2) Denarna pomoč se dodeli za obdobje šestih mesecev in se izplačuje mesečno s prvim dnevom naslednjega meseca po vložitvi zahtevka.

(3) Denarna pomoč mladoletne osebe brez spremstva se izplača njenemu skrbniku oziroma zakonitemu zastopniku, denarna pomoč za vso družino pa se praviloma izplača vlagatelju.

(4) Sredstva za denarne pomoči zagotavlja in izplačuje ministrstvo.

35. člen

(pravica do žepnine)

(1) Osebam z začasno zaščito, ki so nastanjene v nastanitvenem centru in so brez dohodkov in drugih prejemkov ter zavezancev, ki so jih v skladu s predpisi Republike Slovenije dolžni in zmožni preživljati, ministrstvo dodeli žepnino.

(2) Višina mesečne žepnine znaša 30% osnovnega zneska minimalnega dohodka in jo mesečno izplačuje ministrstvo v nastanitvenem centru.

38. člen

(pravica do obveščeniosti)

Osebe z začasno zaščito morajo biti seznanjene s pravicami in obveznostmi iz tega zakona v jeziku, ki ga razumejo. Ministrstvo jim v ta namen zagotovi in posreduje ustrezne informacije, predvsem s področja nastanitve, uveljavljanja denarnih pomoči, zdravstvenega varstva, izobraževanja in zaposlovanja, v jeziku, ki ga razumejo.

39. člen

(pomoč pri uveljavljanju pravic po tem zakonu)

Ministrstvo zagotavlja pomoč pri uveljavljanju pravic, ki jih imajo osebe z začasno zaščito po tem zakonu.

40. člen

(dolžnosti oseb z začasno zaščito)

Osebe z začasno zaščito morajo:

- spoštovati ustavno ureditev, zakone, predpise in druge splošne pravne akte Republike Slovenije ter ukrepe državnih organov;
- prijaviti prebivališče in vsako spremembo prebivališča v treh dneh po spremembi pri pristojnem organu;
- obvestiti ministrstvo o zaposlitvi, premoženju, dohodkih in prejemkih.

44. člen

(načrt prostovoljne vrnitve)

Ministrstvo sprejme načrt prostovoljne vrnitve in predlaga vladi ukrepe, potrebne za izvajanje prostovoljne vrnitve.

45. člen

(informacije, obiski in vrnitev)

- (1) Ministrstvo zaradi lažje odločitve oseb z začasno zaščito glede prostovoljne vrnitve pripravi informacije o razmerah v državi ali regiji izvora in o pogojih vrnitve ter jih posreduje osebam z začasno zaščito.
- (2) Ministrstvo lahko organizira informativne obiske v državi ali regiji izvora za osebe z začasno zaščito, ki so se odločile za vrnitev.
- (3) Ministrstvo lahko v času, dokler traja začasna zaščita, ob upoštevanju priporočil in ocen UNHCR, omogoči osebam, ki so se že prostovoljno vrnile v državo ali regijo izvora, da se vrnejo v Republiko Slovenijo zaradi posebnih okoliščin, ki prevladujejo v državi ali regiji izvora in ki onemogočajo varno in trajno vrnitev.
- (4) Osebam z začasno zaščito, ki so se odločile za prostovoljno vrnitev v državo ali regijo izvora, pripadajo pravice iz IV. poglavja tega zakona, najdlje do dneva, ki je s sklepom vlade določen za njihovo vrnitev v domovino.

46. člen

(bivanje po prenehanju začasne zaščite)

- (1) Ministrstvo lahko s sklepom na predlog zdravstvene komisije iz drugega odstavka 27. člena tega zakona za določen čas omogoči bivanje po prenehanju začasne zaščite osebam, za katere oceni, da se zaradi zdravstvenih razlogov še ne morejo vrniti v državo ali regijo izvora, vendar praviloma ne dlje, kot lahko traja začasna zaščita po 11. členu tega zakona.
- (2) Ministrstvo lahko s sklepom za določen čas po prenehanju začasne zaščite omogoči bivanje mladoletnim osebam brez spremstva, ki se šolajo v Republiki Sloveniji, in družinam, katerih otroci so mladoletni in se šolajo v Republiki Sloveniji, do izteka tekočega šolskega leta.
- (3) Osebe iz prvega in drugega odstavka tega člena imajo enake pravice in dolžnosti kot osebe z začasno zaščito.

48. člen

(zbiranje, obdelava in posredovanje osebnih in drugih podatkov)

- (1) Organi, pristojni za izvajanje tega zakona, zbirajo osebne in druge splošne podatke o osebah z začasno zaščito v Republiki Sloveniji zaradi spremljanja stanja, odločanja o pravicah in dolžnostih, določenih s tem zakonom, njihovega izvajanja, ter statističnih in znanstveno-raziskovalnih namenov.
- (2) Državni in drugi organi ter organizacije, ki razpolagajo z osebnimi podatki, iz obstoječih evidenc ter drugih zbirk osebnih podatkov, ustanovljenih na podlagi področnih zakonov, o osebah iz prejšnjega odstavka, so dolžni brezplačno posredovati te podatke pristojnim organom in ministrstvu na njihovo zahtevo.
- (3) Podatki iz tega člena se zbirajo, obdelujejo, posredujejo, shranjujejo in uporabljajo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov, in mednarodnimi konvencijami o varstvu osebnih podatkov.
- (4) Osebne podatke iz 49. člena tega zakona smejo uporabljati tudi pooblaščen podjetja ali organizacije za potrebe vpisa podatkov na izkaznico osebe z začasno zaščito iz 42. člena tega zakona in jih morajo po vpisu na izkaznico v 30 dneh uničiti.

49. člen

(zbirke osebnih podatkov o prosilcih za začasno zaščito)

- (1) Pristojni organ iz četrtega odstavka 16. člena tega zakona za namene izvrševanja tega zakona zbira in obdeluje naslednje podatke o osebah, ki zaprosijo za začasno zaščito:
- osebno ime;
 - osebno ime, državljanstvo, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika;
 - osebno ime, državljanstvo, datum in kraj rojstva skrbnika;
 - datum in kraj rojstva;
 - ustrezen prstni odtis za potrebe izdaje izkaznice iz prvega odstavka 42. člena tega zakona;
 - dekliški priimek;
 - spol;
 - zakonska zveza, zunajzakonska skupnost ali druga oblika partnerske zveze, urejene z zakonom;
 - državljanstvo;
 - izobrazba in poklic, če prosilec s tem pisno soglaša;
 - datum prihoda v Republiko Slovenijo;
 - številka in vrsta potovalnega dokumenta;
 - osebna imena in naslovi stalnega ali začasnega prebivališča družinskih članov v Republiki Sloveniji;
 - vrsta in naslov zadnjega prebivališča;
 - zdravstveno stanje, če prosilec s tem pisno soglaša;
 - druge podatke, določene z zakoni Republike Slovenije, ki so potrebni za odločanje o začasni zaščiti.
- (2) Pristojni organ iz četrtega odstavka 16. člena tega zakona zbira podatke iz prejšnjega odstavka neposredno od oseb, ki zaprosijo za začasno zaščito, od drugih oseb ali iz že obstoječih zbirk podatkov.

(3) Pristojni organ iz četrtega odstavka 16. člena tega zakona mora podatke iz prvega odstavka tega člena posredovati ministrstvu za opravljanje nalog, določenih s tem zakonom.

50. člen

(zbirke osebnih podatkov o osebah z začasno zaščito)

(1) Ministrstvo za opravljanje nalog, določenih s tem zakonom, zbira in obdeluje naslednje podatke:

- o oskrbi in nastanitvi;
- o številki in datumu izdaje odločbe o pridobitvi začasne zaščite;
- o naslovu začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji;
- o številki izkaznice osebe z začasno zaščito, datumu izdaje in organu, ki jo je izdal;
- o izobrazbi in poklicu, če oseba z začasno zaščito s tem pisno soglaša;
- o narodnosti, če oseba z začasno zaščito s tem pisno soglaša;
- o veroizpovedi, če oseba z začasno zaščito s tem pisno soglaša;
- o opravljenih zdravstvenih storitvah v času bivanja v Republiki Sloveniji;
- o šolanju in izobraževanju ter o pridobljeni izobrazbi v Republiki Sloveniji;
- o zaposlitvah, dohodkih in drugih prejemkih ter premoženju;
- o pridobitvi, odvzemu in prenehanju začasne zaščite;
- o načinu in kraju vračanja v domovino.

(2) Ministrstvo zbira podatke iz prejšnjega odstavka neposredno od oseb z začasno zaščito, od drugih oseb ali iz že obstoječih zbirk podatkov.

56. člen

(kršitev določbe v zvezi z obveščanjem ministrstva)

Z globo od 10.000 do 100.000 tolarjev se kaznuje za prekršek oseba z začasno zaščito, ki ne obvesti ministrstva o zaposlitvi, premoženju, dohodkih in prejemkih v skladu s tretjo alineo 40. člena tega zakona.

V. OSNUTKI PODZAKONSKIH PREDPISOV

Na podlagi prvega odstavka 25. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) izdaja Vlada Republike Slovenije

ODLOK

o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za oskrbo migrantov

1. člen

S tem odlokom se ustanovi Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad) kot vladna služba z delovnim področjem, določenim s tem odlokom in drugimi predpisi.

2. člen

Urad opravlja naslednje naloge:

1. zagotavlja pravico, določeno v drugem odstavku 75. člena Zakona o tujcih (ZTuj-2);
2. opravlja naloge, določene v 16., 80., 82., 83., 85., 88., 91., 93., 95., 96., 97., 101., 103., 104., 106. in 114. členu Zakona o mednarodni zaščiti (ZMZ-1) ter v podzakonskih predpisih, izdanih na njegovi podlagi;
3. opravlja naloge, določene v tretjem odstavku 15., 17., 26., 27., 29., 30., 33., 34., 35., 38., 39., 40., 44., 45., 46., 48., 49., 50 in 56. členu Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb (ZZZRO) ter v podzakonskih predpisih, izdanih na njegovi podlagi;
4. organizira nastanitvene kapacitete in druge oblike bivanja tujce z dovolitvijo zadrževanja, za razseljene osebe, osebe z začasno zaščito, prosilce za mednarodno zaščito in osebe s priznano mednarodno zaščito, z njimi upravlja in jih vzdržuje,
5. koordinira delo in naloge državnih organov, nevladnih, mednarodnih in medvladnih ter drugih organizacij v nastanitvenih kapacitetah.
6. opravlja druge koordinativne naloge, povezane z nastanitvijo in oskrbo tujcev z dovolitvijo zadrževanja, oseb z začasno zaščito, prosilcev za mednarodno zaščito in oseb s priznano mednarodno zaščito ;
7. pripravlja programe pomoči pri nastanitvi in oskrbi oseb iz prejšnje točke, pri čemer sodeluje s pristojnimi ministrstvi in vladnimi službami;
8. spremlja priseljensko in begunsko problematiko ter daje pobude in predloge glede organiziranja nastanitve in oskrbe oseb iz 6. točke tega člena;

3. člen

- (1) Urad vodi _____.
- (2) _____ imenuje in razrešuje vlada na predlog _____.
- (3) _____ je za delo urada odgovoren _____ Vlade Republike Slovenije.

4. člen

Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v uradu izda _____ s
soglasjem Vlade Republike Slovenije.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

5. člen

Vlada Republike Slovenije na predlog generalnega sekretarja Vlade Republike Slovenije sprejme akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest urada najkasneje v tridesetih dneh od uveljavitve tega odloka.

6. člen

(1) Urad prevzame naloge, potrebne javne uslužbenke, opremo, dokumentacijo in prostore s področja oskrbe migrantov najkasneje do _____. Do začetka delovanja urada naloge na področju oskrbe migrantov izvršuje Ministrstvo za notranje zadeve.

Do začetka uporabe rebalansa proračuna države, sprememb proračuna države oziroma novega proračuna države se sredstva za delovanje urada zagotavljajo v finančnem načrtu Ministrstva za notranje zadeve.

8. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne
EVA

Vlada Republike Slovenije
dr. Miroslav Cerar
PREDSEDNIK

Na podlagi člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS,) izdaja
Vlada Republike Slovenije

UREDBO

o organizaciji in pravilih bivanja v integracijski hiši

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(1) Ta uredba določa organizacijo in pravila bivanja v integracijski hiši za osebe s priznano mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: nastanjene osebe).

(2) Priloge so sestavni del te uredbe in so objavljene hkrati z njo.

2. člen

(1) Določbe te uredbe veljajo za nastanjene osebe in obiskovalce, v prostorih integracijske hiše in na pripadajočem zemljišču.

(2) Nastanjene osebe so poleg določb te uredbe dolžne spoštovati tudi navodila in ukrepe uradnih oseb, povezanih z varnostjo, organizacijo in bivanjem v integracijski hiši. Uradne osebe in osebe, ki so v pogodbenem razmerju z ministrstvom, lahko nastanjenim osebam nalagajo naloge in dejavnosti, ki so potrebne za izvajanje in vzdrževanje ustrezne organizacije in pravil bivanja v integracijski hiši.

(3) Uradne osebe po tej so uslužbenci _____ (v nadaljnjem besedilu: _____).

II. NASTANITEV, PRESELITEV IN IZSELITEV

3. člen

(1) Postopek v zvezi z nastanitvijo vodi uradna oseba. Nastanjeni osebi se izroči izvod te uredbe v njej razumljivem jeziku, uradna oseba pa jo tudi ustno seznani z določbami te uredbe in določbami požarnega reda. Nastanjena oseba podpiše izjavo o seznaitvi z določbami te uredbe in požarnega reda (priloga 1).

(2) Ob nastanitvi nastanjena oseba prejme ključ, s katerimi dostopa do stanovanja oziroma sobe (v nadaljnjem besedilu: stanovanjska enota) in za katere je osebno odgovorna. Če nastanjena oseba ključ izgubi, je dolžna o tem obvestiti uradno osebo, ki ji priskrbi nadomestni ključ.

(3) Nastanjena oseba ob vselitvi podpiše prevzemni zapisnik – reverz (priloga 2), ki vsebuje popis stvari, ki se nahajajo v stanovanjski enoti.

4. člen

(1) Preselitev nastanjene osebe v drugo integracijsko hišo ali drug nastanitveni objekt ministrstva se izvede na zahtevo uradne osebe, lahko pa tudi na željo nastanjene osebe, če za preselitev obstajajo utemeljeni razlogi in razpoložljive kapacitete.

(2) Preselitev nastanjene osebe na zahtevo uradne osebe se izvede, kadar to zahteva narava obnovitvenih in vzdrževalnih del ter v drugih primerih, povezanih z organizacijo in bivanjem v integracijski hiši, ali če je nastanjeni osebi izrečen ukrep preselitve. V teh primerih se je nastanjena oseba dolžna preseliti v drugo integracijsko hišo ali drug nastanitveni objekt urada v roku, ki ga določi urad.

5. člen

(1) Nastanjena oseba se je po poteku pravice do nastanitve v integracijski hiši dolžna iz te izseliti.

(2) Nastanjena oseba se lahko na lastno željo predčasno izseli iz integracijske hiše. V tem primeru je nastanjena oseba dolžna uradno osebo obvestiti o datumu izselitve najmanj pet delovnih dni pred izselitvijo.

(3) Ob izselitvi je nastanjena oseba dolžna stanovanjsko enoto oddati v stanju, v kakršnem ji je bila dodeljena. Nastanjena oseba izroči ključe stanovanjske enote, uradna oseba preveri stanje stanovanjske enote in inventarja, obe pa na prevzemni zapisnik – reverz podpišeta ugotovljeno stanje.

(4) Ob izselitvi je nastanjena oseba dolžna odnesti s seboj vse svoje stvari. Puščanje stvari v stanovanjskih enotah ali skupnih prostorih ni dovoljeno. Z najdenimi predmeti se ravna v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z najdenimi predmeti.

III. PRAVILA PREBIVANJA V INTEGRACIJSKI HIŠI

6. člen

Nastanjena oseba mora prostore in opremo uporabljati s skrbnostjo dobrega gospodarja. Vsako okvaro naprav ali poškodovanje prostorov in opreme je dolžna v najkrajšem mogočem času sporočiti uradni osebi.

7. člen

(1) Večnamenski prostor integracijske hiše je namenjen izključno izvajanju programov integracije in prostočasnih dejavnosti nastanjenih oseb.

(2) Uporaba stanovanjskih enot, skupnih prostorov in zunanjih površin je dovoljena v skladu z njihovim namenom.

(3) Uporaba skupne opreme se določi s posebnim razporedom, ki ga pripravi uradna oseba, če se nastanjene osebe med seboj ne uspejo dogovoriti o souporabi.

8. člen

(1) Po predhodni najavi in odobritvi uradne osebe lahko pri nastanjenih osebah prenočijo tudi osebe, ki so na obisku.

(2) Nastanjena oseba je dolžna vsako predvideno odsotnost, daljšo od petih dni, sporočiti uradni osebi.

9. člen

(1) Uradna oseba na objektu in pripadajočem zemljišču opravlja redne nadzorne ogleda, ugotavlja stanje bivalnih enot, skupnih prostorov in okolice ter o ogledih vodi ugotovitveni zapisnik (priloga 3).

(2) Uradna oseba ima pravico in dolžnost vstopa v stanovanjsko enoto nastanjene osebe zaradi vzdrževanja prostorov ali nadzora nad izvajanjem hišnega reda. Uradna oseba v stanovanjsko enoto vstopa praviloma v prisotnosti nastanjene osebe, izjemoma pa tudi v njeni odsotnosti.

10. člen

Nastanjena oseba je za osebno varnost in varnost svojih osebnih stvari, denarja in drugih dragocenosti dolžna poskrbeti sama. Urad za osebne stvari nastanjene osebe ne odgovarja.

11. člen

Nastanjene osebe so dolžne:

- skrbeti za čistočo stanovanjskih enot, skupnih prostorov in okolice integracijske hiše;
- sporočiti okvaro naprav, poškodovanje prostorov ali opreme pristojni osebi;
- varčno uporabljati vodo in elektriko;
- sušiti perilo in oblačila na primernih sušilnih mestih;
- upoštevati in izvajati predpisane ukrepe varstva pred požarom iz požarnega reda za objekt.

12. člen

Zaradi zagotavljanja varnosti in reda je v prostorih integracijske hiše prepovedano:

- izražati kakršno koli obliko rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti;
- imeti žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, uradnih oseb in obiskovalcev;
- vnašati orožje, eksplozivne snovi in druge nevarne snovi in predmete;
- odtujevati predmete;
- namerno uničevati prostore in opremo;
- omogočati bivanje drugim osebam brez predhodne najave in odobritve uradne osebe;
- vnašati ali uživati prepovedane droge;
- izdelati dvojnik ključa ali ključ dati v uporabo drugi osebi;
- na okensko polico postavljati predmete, ki bi lahko ogrožali varnost sostanovalcev ali mimoidočih;
- metati odpadke in druge stvari skozi okno ali v straniščno školjko;
- vnašati in voditi v prostore živali, razen živali, šolanih za spremstvo osebam potrebnih pomoči;
- vnašati v prostore ali v njih premeščati, predelovati ali odstranjevati pohištvo, grelne aparate, električne aparate in drugo opremo brez dovoljenja pristojne osebe;
- uporabljati naprave, ki povzročajo hrup ali drugače motijo okolico;
- kaditi v skupnih prostorih integracijske hiše.

IV. KRŠITVE DOLOČB UREDBE IN UKREPI

13. člen

(1) Kršitve so lažje in težje. Težje so kršitve prvih sedmih alinej prejšnjega člena, lažje kršitve pa so nespoštovanje zadnjih sedem alinej prejšnjega člena.

(2) Nastanjena oseba je dolžna spoštovati vse določbe te uredbe. Nespoštovanje določb te uredbe predstavlja kršitev te uredbe.

(3) Za težje kršitve te uredbe se izrečejo naslednji ukrepi:

- pisni opomin,
- preselitev v druge nastanitvene zmogljivosti urada,
- odpoved nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih urada,
- povrnitev škode.

V. POSTOPEK ZARADI KRŠITVE DOLOČB TE UREDBE

14. člen

(1) Pristojni organ izreka ukrepe zaradi kršitev te uredbe s sklepom.

(2) Pisni opomin se izreče za prvo težjo kršitev te uredbe.

(3) Ukrep preselitve v druge nastanitvene zmogljivosti ministrstva se izreče, če nastanjena oseba ponovi katero koli težjo kršitev.

(4) Ukrep odpovedi nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih ministrstva se nastanjeni osebi izreče po drugi ponovitvi katere koli težje kršitve.

(5) Ukrep povrnitve škode se izreče za kršitev iz pete alineje 12. člena te uredbe na podlagi dejansko povzročene škode.

(6) Zoper sklepe iz prvega odstavka tega člena je mogoča pritožba pri vodji notranje organizacijske enote, pristojne za vključevanje oseb s priznano mednarodno zaščito v novo okolje, v roku treh dni od vročitve.

(7) Vodja notranje organizacijske enote o pritožbi zoper sklepe iz prvega odstavka tega člena odloči z odločbo. Pritožbi lahko ugotovi in odpravi sklep ali pritožbo zavrne ali zavrže.

(8) Pritožba zoper sklep iz prvega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve.

(9) Evidenca o izrečenih ukrepih iz tretjega odstavka prejšnjega člena se za posamezno nastanjeno osebo vodi na posameznem obrazcu (priloga 4) za čas nastanitve.

VI. KONČNE DOLOČBE

15. člen

Ta pravilnik se izobesi na oglasni deski integracijske hiše.

16. člen

Z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati Pravilnik o organizaciji in pravilih bivanja v integracijski hiši (Uradni list RS, št. 48/11).

17. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Na podlagi člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št.) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO o hišnem redu Azilnega doma

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(1) S to uredbo se določa hišni red Azilnega doma (v nadaljnjem besedilu: hišni red).

(2) S hišnim redom se določa organizacija bivanja prosilcev za mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: prosilci), ki so nastanjeni v Azilnem domu kot notranji organizacijski enoti Sektorja za nastanitev, oskrbo in integracijo (v nadaljnjem besedilu: sektor), in tujcev, ki so prvič izrazili namen, da podajo prošnjo za mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: vlagatelji namere), in so nastanjeni v sprejemnih prostorih Azilnega doma skladno z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: zakon), njihove pravice in obveznosti v zvezi s tem ter ukrepi za izvajanje določb hišnega reda. Hišni red velja tudi za obiskovalce prosilcev.

(3) Za javne uslužbenke, zaposlene v Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), zunanje sodelavce sektorja in obiskovalce se smiselno uporablja tudi Hišni red Ministrstva za notranje zadeve.

2. člen

(1) Hišni red velja na celotnem območju sektorja s pripadajočimi objekti na lokaciji Cesta v Gorice 15, Ljubljana. Območje sektorja obsega: ograjeno pripadajoče zemljišče s parkiriščem, dvoriščem, športnim igriščem in kolesarnico ter objekte, ki obsegajo sprejemne prostore, sanitarno-dezinfekcijski in zdravstveni trakt, izolirnico, prostore uprave, recepcijo, jedilnico z razdelilnico hrane, večnamenski prostor, prostor za religiozne dejavnosti in nastanitvene oddelke. Tloris navedenega območja je kot Priloga 1 sestavni del tega pravilnika.

(2) Parkirišče je označen in varovan prostor, namenjen parkiranju službenih vozil sektorja, uslužbencev, zunanjih sodelavcev in poslovnih strank.

(3) Dvorišče obsega prostor med objekti in okoli njih.

(4) Športno igrišče je ograjen prostor znotraj dvorišča.

(5) Kolesarnica je prostor za shranjevanje koles.

(6) Sprejemni prostori obsegajo prostore za sprejem oseb in prostor za prtljago in so razdeljeni glede na kategorije prosilcev.

(7) Sanitarno-dezinfekcijski in zdravstveni trakt obsega kopalnice, dezinfekcijske prostore, prostor za zdravnika in medicinske tehnike.

(8) Izolirnica obsega fizično ločene prostore v sanitarno-dezinfekcijskem traktu, namenjene osebam z nalezljivimi obolenji.

(9) Prostori uprave obsegajo pisarniške prostore uslužbencev sektorja in druge prostore namenjene tehnični podpori pri zagotavljanju oskrbe in nastanitve prosilcev (skladišče, pralnica, likalnica in kurilnica).

(10) Recepcija je prostor ob vhodu v objekt.

(11) Jedilnica z razdelilnico hrane je prostor, namenjen prehranjevanju prosilcev.

(12) Večnamenski prostor je namenjen prostočasnim dejavnostim, izobraževanju in druženju prosilcev, v primeru prenapolnjenosti nastanitvenih kapacitet pa se lahko uporabi tudi za nastanitev prosilcev, o čemer odloča vodja Azilnega doma.

(13) Prostor za religiozne dejavnosti je prostor, namenjen verski dejavnosti prosilcev.

(14) Nastanitveni oddelki so prostori, namenjeni nastanitvi prosilcev.

3. člen

(1) Nastanitveni oddelki so naslednji: oddelek za mladoletnike brez spremstva, ženski oddelek, moški oddelek, oddelek za osebe s posebnimi potrebami in oddelek za družine. Nastanitveni oddelki obsegajo: sobe, čajno kuhinjo, družabni prostor, pralnico za strojno in ročno pranje ter sanitarne prostore.

(2) Soba je prostor, ki je namenjen nastanitvi prosilcev.

(3) Čajna kuhinja je namenjena pripravi toplih napitkov.

(4) Družabni prostor je namenjen izvajanju družabnih dejavnosti in spremljanju televizijskih programov.

(5) Pralnica za strojno in ročno pranje je namenjena pranju perila.

(6) Sanitarni prostori obsegajo umivalnice s tuši in stranišča.

4. člen

Osebe, zadolžene za nadzor in izvajanje hišnega reda (v nadaljnjem besedilu: pristojne osebe), so vsi uslužbenci sektorja in službe varovanja.

5. člen

(1) Služba varovanja izvaja svoje naloge skladno s predpisi, ki urejajo zasebno varovanje, pri čemer upošteva določbe hišnega reda, Hišnega reda Ministrstva za notranje zadeve ter načrta varovanja območja sektorja.

(2) Naloge službe varovanja so:

- varovanje ljudi in premoženja na območju sektorja;
- nadziranje, evidentiranje in ugotavljanje upravičenosti vstopanja in izstopanja v območje sektorja;
- skladno z zakonskimi pooblastili površinsko pregledovanje vrhnjih oblačil in prtljage;
- nadziranje in varovanje na območju sektorja s pomočjo tehničnih sredstev in z obhodi;
- ukrepanje v skladu z zakonskimi pooblastili v primeru ogroženosti oseb, ki so na območju sektorja;
- izvajanje ukrepov za varstvo pred požarom, ki so določeni s požarnim redom;
- izvajanje zaščitnih in evakuacijskih ukrepov;

- izvajanje ukrepov za zagotavljanje javnega reda in miru v skladu s predpisi, ki urejajo to področje;
- vodenje seznama dnevne prisotnosti prosilcev v Azilnem domu;
- druge naloge, ki jih določi vodja sektorja ali vodja Azilnega doma in so opredeljene s pogodbo o izvajanju službe varovanja in hišnim redom.

6. člen

Prosilci, ki so nastanjeni v Azilnem domu, so poleg določb hišnega reda dolžni spoštovati tudi navodila in ukrepe pristojnih oseb, ki so potrebne za organizacijo, izvajanje in vzdrževanje hišnega reda.

7. člen

Pristojne osebe enkrat dnevno preverjajo prisotnost prosilcev v nastanitvenem delu Azilnega doma. Azilni dom vodi seznam prisotnosti prosilcev.

8. člen

(1) Dejavnosti prosilcev v Azilnem domu potekajo od 7.30 do 21.30 ure. Med 22.00 in 06.00 uro je nočni mir in počitek. V tem času niso dovoljene dejavnosti, ki motijo nočni mir in počitek. Odsotnost prosilcev brez dovolilnice je ob delovnikih dovoljena do 23.00 ure, ob petkih, sobotah, nedeljah in praznikih pa do 06.00 ure zjutraj. Odsotnost mladoletnikov brez spremstva je brez dovolilnice dovoljena ob delovnikih do 22.00 ure, ob petkih, sobotah, nedeljah in praznikih pa do 24.00 ure.

(2) Vsebinski in časovni raspored dejavnosti prosilcev ter razdelitve obrokov prehrane določa vodja Azilnega doma in je objavljen na oglasni deski Azilnega doma in nastanitvenih oddelkov.

II. VSTOP IN IZHOD IZ AZILNEGA DOMA

9. člen

(1) Vstop prosilcev v območje sektorja in izhod iz njega sta dovoljena z veljavno izkaznico prosilca (v nadaljnjem besedilu: izkaznica) samo z najavo na recepciji, in sicer ob delavnikih od 6.00 do 23.00 ure oziroma za mladoletnike brez spremstva do 22.00 ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa do 06.00 ure oziroma za mladoletnike brez spremstva do 24.00 ure.

(2) Prosilec ob izhodu receptorju izroči ključ svoje sobe in prevzame svojo izkaznico, ob vstopu pa izkaznico vrne in prevzame ključ.

10. člen

(1) Vstop in izhod na območje sektorja izven v prejšnjem členu določenih ur je možen z dovolilnico, ki jo lahko na predlog pristojnega socialnega delavca Azilnega doma za največ sedem dni izda vodja Azilnega doma. Dovolilnica mladoletniku brez spremstva se izda samo s pisnim soglasjem zakonitega zastopnika.

(2) Obrazec dovolilnice je določen v prilogi 2 tega pravilnika.

(3) Dovolilnica za vstop in izhod se lahko prvič izda šele po enotedenskem bivanju v Azilnem domu v naslednjih primerih:

- če je prosilec zaposlen v skladu s 85. členom zakona in narava dela zahteva odsotnost izven ur, določenih v prejšnjem členu;
- iz drugih opravičljivih razlogov, ki se ne nanašajo na prenočitev izven Azilnega doma.

(4) Prošnjo za izdajo dovolilnice sprejme pristojni socialni delavec Azilnega doma v času uradnih ur.

(5) Prosilci so pred izdajo dovolilnice dolžni socialnemu delavcu Azilnega doma posredovati podatke o naslovu, kjer se bodo zadrževali, in telefonsko številko, kjer bodo ves čas odsotnosti dosegljivi. Prav tako morajo predložiti dokazila, ki opravičujejo izdajo dovolilnice iz tega člena. Pristojni socialni delavec Azilnega doma je dolžan pred pripravo predloga za izdajo dovolilnice navedene podatke tudi preveriti.

(6) Kopijo dovolilnice prejme služba varovanja. Pristojni organ vodi seznam izdanih dovolilnic.

III. GIBANJE V AZILNEM DOMU IN OBISKI

11. člen

(1) Prosilcem ni dovoljeno vstopati v prostore uprave, prostore, ki so označeni kot upravno območje, ter prostore, ki so posebej označeni z oznako prepovedi vstopa, ki je določena v prilogi 3 tega pravilnika.

(2) Prosilcem ni dovoljeno prehajati v nastanitvene oddelke, kamor niso nastanjeni, razen zaradi izvajanja določenih pristočasnih dejavnosti in obiska socialnega delavca Azilnega doma.

12. člen

(1) Obiski prosilcev so dovoljeni vsak delovnik od 13.00 do 20.00 ure, v soboto, nedeljo in praznikih pa od 10.00 do 20.00 ure. Prosilci praviloma sprejemajo svoje obiskovalce v prostoru pri recepciji, izjemoma pa tudi v prosilčevi sobi, a le s predhodno izdano dovolilnico za obisk, ki jo izda pristojni socialni delavec Azilnega doma. Obrazec dovolilnice za obisk je določen v prilogi 4 tega pravilnika.

(2) Obiskovalci ne smejo ostati v Azilnem domu izven dovoljenega časa.

13. člen

(1) Obiskovalci prosilca morajo na recepciji predložiti svoj identifikacijski dokument. Obiskovalca se vpiše v seznam obiskovalcev in se mu dodeli identifikacijska kartica obiskovalca prosilca. Obiskovalci so dolžni identifikacijske kartice obiskovalca prosilca nositi na vidnem mestu in se v primeru izdanega dovoljenja za obisk v sobi prosilca gibati v objektu samo v spremstvu prosilca.

(2) Identifikacijska kartica obiskovalca prosilca vsebuje grb Republike Slovenije, naziv organa, številko kartice in je bele barve z napisom »OBISKOVALEC PROSILCA«. Oblika identifikacijske kartice obiskovalca prosilca je določena v prilogi 5 te uredbe.

IV. BIVANJE V AZILNEM DOMU

14. člen

(1) Prosilcu socialni delavec Azilnega doma dodeli sobo, ki je prosilec ne sme samovoljno zamenjati z drugo sobo, niti odstraniti ali predelati opreme v njej. Prosilec je dolžan v sobo sprejeti sstanovalce, če tako odredi pristojni socialni delavec Azilnega doma.

(2) Pristojne osebe imajo pravico in dolžnost vstopiti v sobe prosilcev zaradi opravljanja svojih nalog. Vstopajo praviloma v prisotnosti prosilcev, ob izrednih dogodkih, kršitvah hišnega reda, pri vzdrževanju objektov in prostorov pa lahko tudi med prosilčevo odsotnostjo.

(3) Ob dodelitvi sobe socialni delavec Azilnega doma seznani prosilca s hišnim in požarnim redom ter mu proti podpisu izroči ključ sobe in izvlečke hišnega in požarnega reda v njemu razumljivem jeziku.

(4) Uporaba sob, skupnih prostorov in zunanjih površin je dovoljena skladno z njihovim namenom.

(5) Uporaba skupne opreme se določi s posebnim razporedom, ki ga določi pristojni socialni delavec Azilnega doma.

15. člen

Prosilci morajo v Azilnem domu:

- upoštevati urnik obrokov hrane in dejavnosti;
- skrbeti za osebno higieno in higieno oblačil;
- dnevno čistiti svoje sobe, vsaj enkrat tedensko jih temeljito pospraviti in omogočiti kontrolo čistoče;
- čistiti skupne prostore in sanitarije;
- sporočiti poškodovanje skupnih prostorov in opreme pristojnemu socialnemu delavcu Azilnega doma;
- dopustiti in izvajati potrebne sanitarno-dezinfekcijske ukrepe;
- v primeru suma oziroma nalezljive bolezni o tem obvestiti socialnega delavca Azilnega doma;
- varovati premoženje Azilnega doma pred okvarami in poškodbami;
- varčno uporabljati vodo in elektriko;
- ob vstopu v Azilni dom na zahtevo službe varovanja pokazati vsebino prtljage in omogočiti površinski pregled;
- ob zapustitvi Azilnega doma očistiti sobo, vrniti ključe, prejeto posteljnino, brisače in druge predmete socialnemu delavcu Azilnega doma;
- o izgubi izkaznice nemudoma obvestiti socialnega delavca Azilnega doma, ki prosilca napoti na uslužbenca, pristojnega za operativne zadeve;
- skrbeti za podaljšanje veljavnosti izkaznice;
- sušiti perilo in oblačila na za to določenih sušilnih mestih;
- ravnati se po določbah požarnega reda;
- shranjevati kolesa v kolesarnici;
- v skladu z veljavno zakonodajo ločevati odpadke;
- imeti spoštljiv odnos do pristojnih in drugih oseb;
- upoštevati navodila in odredbe pristojnih oseb.

16. člen

Prosilci so sami dolžni skrbeti za svojo lastnino. Denar in vrednostne predmete lahko v prisotnosti uslužbenca Azilnega doma, pristojnega za operativne zadeve, shranijo v varno omaro Azilnega doma. V tem primeru se prosilcu izda potrdilo. Obrazec potrdila je določen v prilogi 6 tega pravilnika.

17. člen

S predmeti, ki so jih prosilci zapustili po izselitvi iz Azilnega doma, se ravna v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z najdenimi predmeti.

18. člen

Starši oziroma skrbniki so dolžni skrbeti, da se otroci ne gibljejo brez nadzora. Predšolski otroci lahko v jedilnico vstopajo samo v spremstvu staršev oziroma skrbnikov.

19. člen

Zaradi zagotavljanja varnosti in reda je v prostorih Azilnega doma prepovedano:

- izražanje rasne, verske, nacionalne, spolne, politične nestrpnosti ali druge nestrpnosti v kakršnikoli obliki;
- imeti žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev;
- posedovanje ali uporaba orožja ali eksplozivnih snovi;
- vlamljanje v prostore Azilnega doma;
- odtujevanje predmetov;
- namerno uničevanje prostorov in opreme Azilnega doma;
- omogočanje bivanja drugim osebam;
- neupoštevanje navodil in odredb pristojnih oseb;
- vnašanje ali uživanje prepovedanih drog;
- vnašanje in uživanje alkoholnih pijač;
- igranje iger za denar;
- oviranje kontrole prisotnosti (v tem času ključ od sobe ne sme biti v ključavnici);
- neupoštevanje časa prihoda in odhoda iz Azilnega doma;
- zanemarjanje sobe;
- kajenje, razen v nastanitvenih sobah, v katerih so nastanjeni samo kadilci;
- kuhanje v sobah;
- kuhanje obrokov v času nočnega miru in počitka;
- vnašanje in vodenje živali;
- vnašanje grelnih aparatov, pohištva, električnih aparatov, preprog in druge opreme, razen avdio-video naprav, računalnika in tehničnih pripomočkov za osebno higieno;
- vnašanje oporečnih živil;
- odnašanje hrane, jedilnega pribora in posode iz jedilnice in čajnih kuhinj (hrana iz jedilnice se lahko odnaša v izjemnih primerih, ki so odobreni iz zdravstvenih razlogov, potrdilo o tem prejmeta kuhinja in varnostna služba; otroci do 14. leta starosti oziroma njihovi zakoniti zastopniki lahko iz jedilnice odnašajo otroško malico);
- namerno pisanje ter namestitvev samolepilnih nalepk ali plakatov po stenah in opremi;
- vodenje obiskovalcev brez dovolilnice iz 12. člena tega pravilnika po sobah nastanitvenega dela Azilnega doma;
- neupravičeno gibanje izven oddelka Azilnega doma, kjer je prosilec nastanjen;
- samovoljna zamenjava ključavnice;
- kršenje nočnega miru in počitka.

20. člen

Če prosilec vnese ali poskuša vnesti v Azilni dom alkoholno pijačo, jo proti potrdilu začasno odvzame služba varovanja ter jo shrani v varno omaro Azilnega doma. Začasno odvzeta alkoholna pijača se prosilcu na njegovo zahtevo vrne ob izhodu iz Azilnega doma, vendar ne prej kot v 12 urah od začasnega odvzema. Obrazec potrdila je določen v prilogi 7 te uredbe.

21. člen

(1) Prosilci lahko v prostoru za religiozne dejavnosti izvajajo verske dejavnosti na način, ki ne moti drugih prosilcev oziroma njihove okolice.

(2) Po potrebi vodja Azilnega doma določi razpored posameznih verskih dejavnosti in ga izobesi na oglasni deski.

V. SPREJEMNI PROSTORI

22. člen

(1) V sprejemnih prostorih je izjemoma dovoljena nastanitev prosilcev po odredbi vodje Azilnega doma.

(2) Zaradi preprečevanja širjenja morebitne okuženosti z nalezljivo boleznijo vlagatelju namere, nastanjenem v sprejemnih prostorih, ni dovoljeno vzpostavljati fizičnih stikov z drugimi osebami.

VI. DOMSKA SKUPNOST

23. člen

V Azilnem domu se ustanovi domska skupnost. Namen domske skupnosti je pomoč pri organizaciji življenja prosilcev, ki so nastanjeni v Azilnem domu.

24. člen

Domska skupnost sestavljajo predstavniki nastanitvenih oddelkov in predstavniki Azilnega doma. Na domsko skupnost so lahko povabljeni tudi predstavniki nevladnih organizacij, ki izvajajo svoje dejavnosti v Azilnem domu.

25. člen

(1) Domska skupnost spodbuja dejavnosti na naslednjih področjih:

- medsebojno povezovanje prosilcev v Azilnem domu in z drugimi zainteresiranimi zunanjimi institucijami;
- sodelovanje prosilcev pri načrtovanih dejavnostih v Azilnem domu (skrb za ustrezno urejenost bivalnih prostorov in okolice, zagotavljanje strpnosti in spoštljivega odnosa med samimi prosilci, kot tudi med prosilci in zaposlenimi ter zunanjimi izvajalci ...);
- skrb za dosledno spoštovanje hišnega reda in drugih navodil, ki jih izdaja Azilni dom;
- na kulturnem, izobraževalnem in športnem področju;
- spodbuja tudi razvoj drugih dejavnosti, ki so v interesu prosilcev.

(2) Podrobnejše pogoje za delovanje domske skupnosti določi vodja Azilnega doma v navodilu o delovanju domske skupnosti.

26. člen

(1) Besedilo te uredbe se izobesi na oglasni deski Azilnega doma, nastanitvenih oddelkih in sprejemnih prostorih v slovenskem in angleškem jeziku.

(2) Izvlečki besedila te uredbe se izobesijo na oglasni deski Azilnega doma, nastanitvenih oddelkih in sprejemnih prostorih v slovenskem, angleškem, francoskem, bosanskem, srbskem, ruskem, albanskem, turškem in farski jeziku ter po potrebi v drugih, prosilcem razumljivih jezikih.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

27. člen

Navodilo iz drugega odstavka 25. člena se izda v roku treh mesecev po uveljavitvi tega pravilnika.

28. člen

Z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati Pravilnik o hišnem redu Azilnega doma (Uradni list RS, št. 62/11)

29. člen

Te uredbe začne veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Podpisana uredba se objavi elektronsko na intranetu Policije, obvestilo o sprejetju pa se objavi na oglasni deski MNZ.